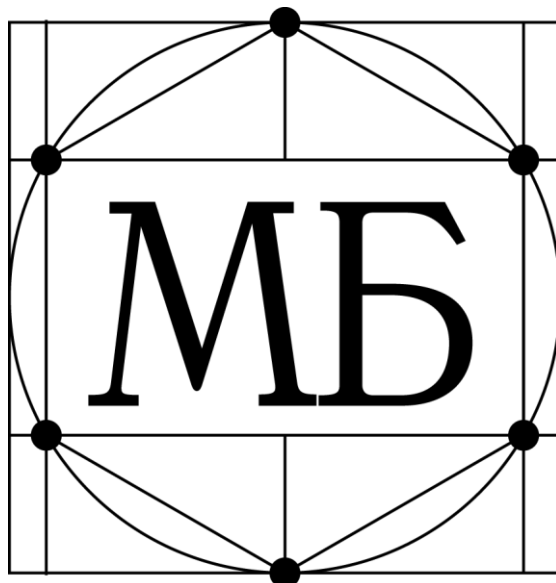

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури
Кафедра містобудування

***МІСТОБУДУВАННЯ:
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ***

Тези доповідей
II науково-практичної конференції
25 березня 2020 року
м. Київ

Київ 2020

УДК
М 65

Редакційна колегія: Н. М. Шебек, доктор архітектури, професор,
М. А. Ларіонова, асистент

Відповідальна за випуск: Н. М. Шебек, доктор архітектури,
професор

Рекомендовано до видання на засіданні вченої ради архітектурного факультету, протокол № 5 від 20 січня 2020 року.

В авторській редакції.

УДК 711 -712 Містобудування: проблеми і перспективи розвитку: тези доповідей II науково-практичної конференції (Київ, 25 березня 2020 р.). – Київ: КНУБА, 2020. – 68 с.
М 65

Розглянуто прогресивні тенденції розвитку містобудування і ландшафтної архітектури; сучасні теорії і методики містобудівного проектування; результати досліджень за темами дисертаційних і магістерських робіт. Призначено для дослідників проблем стратегії і тактики архітектурно-містобудівної діяльності, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів, студентів архітектурних факультетів, практикуючих архітекторів.

ЗМІСТ

Шебек Н. М.	Вступне слово	7
Габрель М. М.	«Столичні» функції у формуванні містобудівного утворення «Великий Львів»	8
Дорошенко Ю. О.	Архітектурна естетизація та гармонізація урбанізованого середовища сміттєпереробних підприємств	9
Дорошенко Ю. О.	Містобудівні аспекти у магістерських дисертаціях архітекторів-випускників НАУ	10
Тімохін В. О.	Місто: механізм чи організм, система чи середовище?.....	12
Ustinova I.	Characteristics of possible methods of complex block reconstruction of outdated housing stock in Kyiv city	13
Шебек Н. М.	Міждисциплінарний вектор розвитку освітніх програм кафедри містобудування КНУБА	14
Ковальська Г. Л.	Формування громадських просторів у історичному середовищі міста	15
Буравченко С. Г., Спасіченко К. В.	Принципи інтеграції громадських функцій в доступному житлі	16
Петришин Г. П.	Сучасні проблеми росту метрополійних міст	17
Сєдак О. І.	Новітні вимоги до містобудівного проектування	17
Сєдак О. І.	Шляхи гуманізації простору при реконструкції міст	18
Булах І. В.	Ландшафтно-рекреаційна організація територій та благоустрій лікарень	19
Василенко Л. Г.	«Місто-сад» в реалізаціях європейських та вітчизняних архітекторів	20
Войко Н. Ю.	Екобудівництво та біотехнології у розв'язанні сучасних планетарних проблем	21
В'язовська А. В.	Засоби ландшафтного управління дощовою водою	21
Габрель М. М.	Просторовий лад міст: показники, критерії й методи оцінки	22
Дзиба А. А., Цвіткова А. П.	Сади «Нової хвилі» новий напрямок у ландшафтній архітектурі	23

Зенькович Н. Г.	Хрещатик. Відродження. Пошук оптимальних рішень	24
Zinovieva O.	Sustainable development and comparison of the indicator system in Ukraine	25
Криворучко О. Ю.	«URBANIDEAS» як метод промоції актуальних ідей	26
Смірнова О. В.	Сучасні тенденції формування екоорієнтованих будівель і споруд в міському середовищі	27
Шпаковська В. Т.	Вертикальні комунікації для маломобільних груп населення	28
Щурова В. А.	Взаємодія розвитку планувальної структури міст і змін природних ландшафтів	29
Петровська Ю. Р.	Формування простору скейт-парку у дизайні міського середовища	30
Носенко Г. А.	Науково-популярний проект «Земні крила України» кафедри містобудування КНУБА ...	31
Іносова Т. Ю.	Сучасні напрямки сталого розвитку міст	32
Кузьмич В. І.	Роль видових точок в урбоструктурі міста ...	33
Свитцер Э.	Новые пути в борьбе против воды: синие-зелёные крыши в Амстердаме	33
Вовчок Л. Л.	Перехоплювальна автостоянка – переваги та недоліки	34
Ларіонова М. А.	Виставка «Вітряки в графічних роботах студентів КНУБА»	35
Федак А. Я.	Архітектурні утопії, як інноваційні проекти майбутнього	36
Гамалія А. В.	Принципи ландшафтно-планувальної організації «зеленої» пішохідної мережі в містах України	37
Дзиба В. О.	Особливості адаптивної архітектури	38
Добровольська О. Ю.	Принцип поліфункціональності у формуванні площинних урбаністичних громадських просторів	39
Каранда А. О.	Формування художньо-образного середовища спеціалізованих культурно-	

	пізнавальних парків	40
Кумейко О. С.	Проблеми розвитку пришахтних поселень на сході України	41
Мацьоха А. С.	Ландшафтна організація громадських просторів в буферних зонах об'єктів культурної спадщини	41
Ольховець О. Д.	Проблеми формування архітектури на основі вторинної сировини	42
Астанін М. О.	Неоконструктивізм в ядрі міста. Досвід європейських столиць	43
Шкарапута М. В.	Сучасні підходи до реконструкції міст сходу України	44
Бондаренко К. Р.	Перспективи розвитку громадських просторів у житловому районі Виноградар у м. Києві	45
Веремієць А. М.	Актуальність модернізації міської фізкультурно-оздоровчої мережі	45
Вигнан Ю. Ю.	Потенційні напрями містобудівного розвитку інноваційної інфраструктури м. Чернівці	46
Гаптар Е. В.	Мережеві екопоселення та методи їх ландшафтно-планувальної організації	47
Гузик Д. О.	Тенденції ландшафтно-планувальної організації високотехнологічних зон у сучасних містах	48
Єрмаков Є. Ю	Модернізація міських районів малоповерхової житлової забудови 1930-40-х років (на прикладі району ДВРЗ у м. Києві)	49
Зузяк А. Б.	Ландшафтна організація громадських просторів	49
Карапетян А. А.	Організація відкритого громадського простору транспортно-планувального вузла	50
Ковтонюк А. І.	Архітектурно-планувальна організація сакрального простору в м. Донецьку	51
Комендант М. В.	Проблеми удосконалення міських пішохідно прогулянкових просторів	52
Кравченко А. О.	Проблеми та перспективи розвитку ветланд-парків в Україні	53

Кролівець А. М.	Прогресивні тенденції архітектурно-планувальної організації індивідуальної житлової забудови в малих містах	54
Кузнєцова А. Є.	Проблеми організації мережі пунктів соціальної підтримки безпритульних	55
Ликін М. В.	Сучасний досвід реконструкції прибережних територій міст	55
Михіденко М. О.	Психо-емоційний вплив громадського простору на жителів міста	56
Михіденко М. О.	Шляхи відновлення сталого розвитку с. Пірново	57
Місюра А. А.	Сучасні прийоми ландшафтної організації відкритих громадських просторів малих міст	58
Павленко О. М.	Пропозиції з реорганізації центрального пляжу м. Маріуполі	59
Сушицький О. С.	Прийоми реорганізації громадських просторів у центральній зоні м. Первомайськ	59
Ткаченко Ю. В.	Напрямки ревіталізації архітектурного середовища сільських поселень	60
Тяньє Лі	Особливості спеціалізованих культурно пізнавальних парків	61
Фецак В. В.	Архітектурно-планувальний розвиток малого міста Підгайці	62
Шкурупій Д. О.	Сучасні тенденції ландшафтної організації міських пішохідних шляхів	62
Вольгушина В. С.	Переваги параметризації містобудівного проектування	63
Марценішіна В. М.	Напрямки ревіталізації промислових територій міста Києва	64
Мережко А. В., Дорошенко Ю. О.	Термінологічний апарат дослідження проблеми реконструкції застарілого житлового фонду	65
Монастирецька А. О.	Методи соціологічного дослідження студентського житла у м. Києві	66
Осадчук І. В., Дорошенко Ю. О.	Тектоніка і тектонічність архітектурних об'єктів: сутнісне розуміння базових понять	67

Вступне слово

Шановні колеги, щиро вітаю усіх, хто відгукнувся на запрошення взяти участь у другій Науково-практичній конференції «Містобудування: проблеми і перспективи розвитку».

Конференція, започаткована кафедрою містобудування Київського національного університету будівництва і архітектури у 2019 році, замислювалася як місце щорічних зустрічей науковців і практиків у сфері містобудівної діяльності, що працюють на різних кафедрах архітектурного факультету. Проте, згодом з'ясувалося, що ця платформа здатна об'єднати представників КНУБА та інших вищих навчальних закладів – досвідчених науковців, аспірантів і студентів, що навчаються за суміжними спеціальностями і спеціалізаціями, з метою обговорення викликів урбанізації, обміну думками щодо стратегії і тактики містобудівної діяльності.

Серед тем, запропонованих для обговорення: аналіз провідних тенденцій розвитку містобудування і ландшафтної архітектури; сучасні теорії і методики містобудівного проектування; результати дисертаційних досліджень і магістерських робіт.

В контексті загальносвітових інтеграційних тенденцій підвищується вагомість заходів, що сприяють налагодженню порозуміння між усіма фахівцями, небайдужими до подальшої долі населених пунктів та освоєних людиною територій. Наше зацікавлене співробітництво має стати черговим кроком до спільної мети – досягнення глобальних цілей сталого розвитку.

Бажаю наснаги у науковій і проектній творчості, продуктивної роботи і плідного спілкування. Сподіваюся на подальшу результативну співпрацю.

З повагою,
доктор архітектури, професор,
завідувач кафедри містобудування КНУБА
Н. М. Шебек

«СТОЛИЧНІ» ФУНКЦІЇ У ФОРМУВАННІ МІСТОБУДІВНОГО УТВОРЕННЯ «ВЕЛИКИЙ ЛЬВІВ»

Протягом останніх 30-ти років великі міста України й регіони, що їх оточують, зазнали значних перетворень соціально-економічної та просторової структури. Внаслідок радикальної трансформації традиційні галузі виробництва зникли й поступово замінюються новими видами ділової активності, відбувається посилення зв'язків міжселенського характеру та функцій, що належать до IV сектора економіки. Постає питання визначення статусу найбільших міст України (з населенням понад 700 тис. мешканців, які пропонувалось трактувати як міста-регіони). Висловлена гіпотеза, що в структурі простору держави існують міста, які мають «столичну» традицію і щораз ширше перебирають на себе «столичні» функції. В європейській практиці такі міста й регіони їх впливу прийнято називати метрополією. Такі утворення є важливою складовою формування просторового ладу в багатьох країнах.

Містобудівне утворення «Великий Львів» володіє достатньо сильним потенціалом, щоб стати передовим вузлом у сфері культури, науки та інноваційної економіки, важливим елементом європейського майбутнього України. Його слід трактувати як метрополію. Необхідно вміло використовувати переваги його позиціонування в європейському й державному просторах, а також залучати європейські фонди, культурну спадщину і соціальний потенціал, координувати діяльність органів місцевого самоврядування, щоб вони відповідали концепції гармонійного розвитку метрополії. Слід визначити фактичний масштаб містобудівних перетворень міста з точки зору виконуваних «нових» функцій, їх розмежування для цілей подальшого розвитку всієї території в контексті використання «столичних» функцій та досягнення метрополійних ефектів.

АРХІТЕКТУРНА ЕСТЕТИЗАЦІЯ ТА ГАРМОНІЗАЦІЯ УРБАНІЗОВАНОГО СЕРЕДОВИЩА СМІТТЄПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Архітектурне проектування та містобудування характеризуються надзвичайно складними суб'єктно-об'єктними залежностями, які метафорично можна визначити як «все впливає на все». Цим зумовлюється проблемність впровадження методологічного підходу, оскільки кількість правил та закономірностей (навіть без врахування їх безсистемності і суперечливості) перетворення спонукальних першопричин на сплановані кінцеві результати є завеликою для обробки не тільки людською свідомістю, але й сучасними комп'ютерними технологіями.

Наразі методологічною проблемою створення будь-якої архітектурної композиції є природа її сприйняття людиною та, як наслідок цього, – реакція людини (естетична, психічна та емоційна) на вплив навколишнього архітектурного середовища. Тому ще з часів Античної та середньовічної архітектури архітектор, входячи в реальність, неминуче ставив себе в позицію майбутнього споживача створюваного ним твору. У такий спосіб моделюючи у своєму проекті вплив архітектурного середовища на людину та прогнозуючи можливу її реакцію внаслідок такого впливу.

Своєрідним інструментальним засобом прогнозування впливу архітектурного середовища на людину можна вважати триетапну методику композиційного аналізу урбанізованого середовища, запропоновану проф. Шибек Н.М. Згідно з цією методикою на другому етапі композиційного аналізу увага зосереджується на техногенних компонентах міського середовища. На третьому, завершальному етапі композиційного аналізу вивчаються особливості візуального сприйняття людиною створеного архітектурного середовища.

В результаті у архітектора-дослідника формується чітке уявлення про існуючий естетичний рівень досліджуваного урбанізованого середовища і визначаються найперспективніші заходи щодо його удосконалення.

Відходи життєдіяльності людей – "тверді побутові відходи" (ТПВ) або ж просто "сміття" – стали найбільшою світовою проблемою сьогодення. Єдиним дієвим варіантом розв'язання цієї проблеми є цілеспрямоване впровадження технологій комплексної переробки (утилізації) вже накопичених і майбутніх ТПВ (сміття) на спеціалізованих підприємствах.

Практична реалізація дій щодо утилізації ТПВ шляхом їх переробки з одержанням енергії та вторинної сировини незмінно наштовхується на спротив населення, яке мешкає на прилеглий до місць передбачуваного розташування сміттєпереробних заводів території.

Сказане зумовлюється закріпленням у суспільній свідомості усталеного образу сміттєпереробного підприємства як екологічно небезпечного та неефективного виробництва, сусідство з яким є небажаним. Соціальний фактор виявляється провідним щодо розміщення такого виробництва у певному місці і потребує здійснення низки різнопланових заходів, аби переконати населення у безпечності та доречності підприємства з утилізації ТПВ біля місця їхнього проживання. Не останню роль у цьому відіграє архітектурне рішення будівлі підприємства та дизайн його архітектурного середовища. При цьому не слід забувати, що кожний архітектурний об'єкт виступає інтегратором утилітарних та художньо-естетичних вимог, що реалізуються в його функціях, композиційно-образному рішенні та формі.

У доповіді розкриваються підходи до розв'язання означеної проблеми за кордоном та наводяться приклади формування екологічного, естетично привабливого і гармонійного урбанізованого середовища підприємств з утилізації ТПВ третього покоління.

УДК 72.01

Ю. О. Дорошенко,

доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри архітектури НАУ

МІСТОБУДІВНІ АСПЕКТИ У МАГІСТЕРСЬКИХ ДИСЕРТАЦІЯХ АРХІТЕКТОРІВ-ВИПУСКНИКІВ НАУ

У Національному авіаційному університеті підготовка майбутніх архітекторів освітнього ступеня "Магістр" здійснюється за спеціальністю 191 "Архітектура та містобудування", освітньо-професійною програмою "Дизайн архітектурного середовища". Структурно магістерська дисертація

складається з наукової частини (до 60% обсягу дисертації) та проектної частини (до 40% обсягу дисертації), де експериментально апробуються одержані у випусковій роботі теоретичні результати. Зважаючи на спеціальність та ОПП, магістерські дисертації мають середовищну спрямованість та поєднують розв'язання архітектурних та містобудівних задач. У доповіді презентуються результати чотирьох магістерських дисертацій, виконаних під науковим керівництвом автора публікації у 2019/2020 навчальному році.

Кваліфікаційна робота Пустовойта Руслана "Особливості архітектурно-планувальної організації чоловічих православних монастирів" передбачала розв'язання комплексу специфічних задач стосовно монастиря як певного містобудівного утворення. Зокрема, виявлено і вивчено типологічні особливості формування архітектурно-планувальної структури чоловічих православних монастирів, визначено узагальнене функціональне зонування таких монастирів та розроблено композиційні схеми розташування об'єктів забудови монастиря відносно головного собору (ядра). Експериментальне проектування здійснено з прив'язкою до території Свято-Іванівського монастиря у селі Мала Солтанівка Київської області.

Кваліфікаційна робота Кравчук Галини "Архітектурно-планувальні особливості формування готельних комплексів на воді" спрямовувалася на розробку і апробацію методів архітектурно-планувальної організації готельних комплексів на воді як модульних аквамістобудівних утворень з використанням геометричної комбінаторики.

Кваліфікаційна робота Аксютіної Олександри "Принципи архітектурно-планувальної організації модульного високощільного житла" передбачала розробку теоретичних засад архітектури житла підвищеної щільності та практичних рекомендацій щодо архітектурно-планувальної організації модульного високощільного житла відповідно до реальних умов і перспективних задач його експлуатації у насиченому урбанізованому середовищі.

Кваліфікаційна робота Дорохової Наталії "Специфіка формування архітектурного середовища багаторівневих ферм в умовах міста" спрямовувалася на виявлення та вивчення особливостей архітектурного середовища багаторівневих ферм в умовах міста, на визначення і теоретичне обґрунтування принципів формування такого архітектурного середовища для вироблення перспективних рішень щодо об'ємно-

просторової та архітектурно-планувальної організації таких урбанізованих агроферм.

Усі магістерські дисертації були захищені на "відмінно" й засвідчили високий рівень фахової підготовки магістрів з архітектури та містобудування.

УДК 711. 4:72.01

В. О. Тімохін,

доктор архітектури, професор,

завідувач кафедри дизайну архітектурного середовища КНУБА

МІСТО: МЕХАНІЗМ ЧИ ОРГАНІЗМ, СИСТЕМА ЧИ СЕРЕДОВИЩЕ?

Місто, як будь-який складний архітектурний об'єкт і явище, може і повинно бути дослідженим у декількох предметних зрізах. У своєрідних цілісних площинах і рівнях, тобто в «горизонтальних» і «вертикальних» ідеях цілісності, а фактично в стійких праобразах єдності хаотично-множинного світу архітектури і містобудування. Праобрази, чи по-іншому архетипи цілісності, будь-якого архітектурно-містобудівного об'єкта одвічно, іноді у завуальованому вигляді об'єднували чотири первинні елемента сталого порядку – форму і структуру, організацію і композицію, – котрі в сучасному містобудуванні завжди виконували роль своєрідних монад. При цьому їх горизонтальна взаємодія, набуваючи домінуючого характеру, досить часто ігнорувала їх вертикально-ієрархічну самоорганізацію, збіднюючи поняття про гармонічний розвиток міста.

Синергетичний підхід відкриває перспективи у вирішенні проблем динамічних, тобто закономірних, а відтак гармонічних перетворень форм і структур, організацій і композицій міста на всіх етапах розвитку його мегаформ – механічної й органічної, системної й середовищної – не стільки у горизонтальному співіснуванні, скільки у вертикальному підпорядкуванні. Важливими стають синергетичні уявлення про циклічність гармонічного розвитку, тісно зв'язаного з етапами історичних перетворень, де на кожному з них домінує одна з мегаформ, а їх послідовні зміни ліквідують протистояння між механічністю й органічністю, системністю і середовищністю мегаформи, надають цілісності, а також єдності процесам її циклічної самоорганізації.

**CHARACTERISTICS OF POSSIBLE METHODS OF COMPLEX
BLOCK RECONSTRUCTION OF OUTDATED HOUSING STOCK IN
KYIV CITY**

Reconstruction of blocks of “outdated housing” is of great socio-economic importance for Ukraine. Taking into account the construction period, the physical condition of the buildings and the availability of the necessary engineering equipment, firstly, three types of potential reconstruction territories were identified: blocks of two-storey barrack-type buildings; blocks of five-storey buildings with the majority of houses with walls of reinforced concrete panels and blocks of houses with brick exterior walls. Secondly, the planning types of these blocks were distinguished, as follows: perimetral and stitchlike, perimetral and grouped, stitchlike and grouped with elements of free planning and others. Thirdly, based on the worldwide experience analysis of complex reconstruction, the existing methods were characterized and modelled: reconstruction of buildings, territories and social infrastructure of the blocks. Concerning the methods of reconstruction, there are: façade overhaul and modernization, extension of the body, the addition of floors with and without a change in the building`s constructive scheme, reduction of floors. Concerning the reconstruction methods and densification of territories the following were identified: addition and installation of sections, reduction of yard space, territory densification and total demolition. Concerning the reconstruction methods of social infrastructure, the placement of new institutions can be: on the first floors of the houses and the covered yard with the formation of underground parking; on premises facing a residential street (lane) along the entire height of the building, when the space between the buildings that forms a pedestrian passage and underground parking are blocked together; on operated (multifunctional) roofs and others. The reconstruction of blocks and residential subdistricts, as a method of secondary development of the territory, saves not only financial but also spatial resources, since it enables the development of cities without expanding their territorial boundaries.

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ КАФЕДРИ МІСТОБУДУВАННЯ КНУБА

На кафедрі містобудування КНУБА сформувалися усталені традиції співпраці між різнопрофільними спеціалістами, згуртованими однією метою – удосконаленням життєвого середовища. Мультидисциплінарність фахової підготовки архітекторів-містобудівників забезпечується завдяки тому, що на кафедрі містобудування поряд з архітекторами працюють географ, інженер-транспортник та дендролог. З іншого боку, студенти кафедри з власної ініціативи об'єднуються у творчі групи із студентами інших кафедр і факультетів КНУБА і разом розробляють конкурсні проекти, зокрема, для щорічного Національного архітектурного студентського конкурсу, що проходить в рамках Steel Freedom Architecture Festival.

Проте, час вимагає інтенсифікації інтеграційних процесів. У відповідь на виклики сьогодення перед кафедрою постають завдання, пов'язані з розширенням мультидисциплінарності освітніх програм. Серед них: залучення вихованців кафедри містобудування з різних курсів до розробки комплексних проектів; активізація співробітництва між кафедрами і факультетами КНУБА; налагодження співпраці між нашими підопічними і студентами, що навчаються за різними освітніми програмами в інших вищих навчальних закладах; пошук партнерів, зацікавлених у практичній реалізації запропонованих ідей.

Рух в окресленому руслі призведе до зростання якості і осучаснення архітектурно-містобудівної освіти, розширить світогляд співробітників і вихованців кафедри, зробить процес набуття фахових знань більш цікавим, підвищить конкурентоспроможність наших випускників.

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКИХ ПРОСТОРІВ У ІСТОРИЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ МІСТА

Створення громадських просторів на територіях міста, що несуть в собі історико-культурну цінність, є, з одного боку, дуже привабливим для відвідувачів, тому що включає важливі культурологічний, пізнавальний, естетичний аспекти, з іншого боку, є дуже складним завданням, яке полягає у збереженні культурного надбання, реабілітації історичного середовища, популяризації серед громадськості національних цінностей.

До формування громадських просторів на таких територіях необхідно підходити відповідально, спираючись на аналіз історико-культурних цінностей територій та розташованих на них об'єктів. Для комплексного вирішення такого питання проектним рішенням формування громадських просторів має передувати загальна концепція, що включає ґрунтовний аналіз і визначає напрямки подальшого розвитку територій історичного середовища міста.

Так, в м. Києві розроблена «Концепція збереження та реабілітації історичного середовища на Подолі та Дніпровських схилах «Київ самобутній». Одним із питань, що розглядались у Концепції, є визначення історичних територій, які за своїм ціннісним потенціалом можуть бути основою для формування громадських просторів у історичному середовищі Подолу. Громадським простором, що включає всі зазначені вище якості, визначено Контрактову площу. Цінність цієї території несе в собі дуже великий культурологічний потенціал. Адже, площа входить в межі Центрального історичного ареалу міста, історичного ядра міста, Державного історико-архітектурного заповідника «Стародавній Київ». Контрактова площа відіграє важливу роль і в структурі міста: є центральною площею історичного Подолу, має потенційний вихід до ріки через мережу подільських вулиць, а також входить в єдиний містобудівний ансамбль «Поштова площа – вул. П. Сагайдачного – Контрактова площа». На сьогодні впроваджені початкові містобудівні трансформації, спрямовані на створення громадського простору на Контрактовій площі.

ПРИНЦИПИ ІНТЕГРАЦІЇ ГРОМАДСЬКИХ ФУНКЦІЙ В ДОСТУПНОМУ ЖИТЛІ

Аналіз розвитку житла та міст в цілому показує, що з початку громадські і житлові функції мали чітке розмежування. На сьогоднішній день з розвитком суспільства, технологій та пріоритетів, помітні зміни переважно в архітектурних рішеннях елітного житла, але не варто забувати про тенденції інтеграції громадських функцій та нежитлових приміщень в доступному та соціальному житлі.

Мешканці доступного житла в ХХІ ст. потребують раціонального розміщення громадських приміщень, оскільки таке житло є об'єктом інтеграції. Одним з методів покращення доступного житла є максимальне наближення його до місць прикладання праці. Такими місцями можуть бути, офісні приміщення для сучасних видів праці, спільні простори для фрілансерів, так звані коворкінги та ін. Ці простори можуть задовольняти багато етапів в житті та роботі мешканців будинку.

Проблему інтеграції можна вирішити шляхом диференціації локалізації нежитлових приміщень по ярусам чи по горизонталі. Проаналізувавши види суміжного розміщення житлових і громадських приміщень в будинку можна виявити основні принципи їх проектування: принцип багатофункціональності; принцип інтеграції місць прикладання праці та громадського обслуговування; принцип врахування попиту мешканців; принцип обмеження нераціональної міграції; принцип динамічної планувальної структури; принцип швидкої адаптації, зміни функції та ін.

Застосування принципів інтеграції громадських функцій в доступному житлі буде позитивно впливати на соціальну інфраструктуру. Мешканці будинку зможуть орендувати приміщення, працевлаштуватися і зменшити час витрачений на пересування до робочого місця.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОСТУ МЕТРОПОЛІЙНИХ МІСТ

Урбанізаційні процеси останнього десятиліття активно впливають на формування міського середовища та образу сучасного міста. Значна інтенсифікація способу життя людей призводить до збільшення показника щільності міста у різних його проявах. Міста метрополійного характеру, зокрема такі як Львів, максимально інтенсифікуються у їхніх існуючих межах, враховуючи потенціал як сформованого міського середовища, так неосвоєних (здеградованих чи постпромислових) територій.

Нові житлові утворення є фокусами притягання людей, а, значить, додаткових транспортних потоків, що створює інфраструктурні проблеми, забезпечення паркомісцями, організації транспортного та пішохідного руху. Останньо проявляється тенденція переходу монофункційних житлових комплексів до поліфункційних, про що свідчать запроектовані громадські приміщення у деяких житлових будинках.

Інтенсифікація міського середовища повинна враховувати потреби міста, зважати на його проблеми та підтримувати концепцію сталого розвитку. Формування кварталу забудови повинно розглядатись у загальноміському контексті і створювати якісне міське середовище. Ще відповідальнішим завданням є віднайдення підходів до інтенсифікації історичних міст, особливо їх центральних частин.

НОВІТНІ ВИМОГИ ДО МІСТОБУДІВНОГО ПРОЕКТУВАННЯ

Глобальна універсалізація планувального контексту при експансії схематизму раціональної архітектури в масштабі усього світу викликали відповідну реакцію в архітектурній теорії і практиці з визначення новітніх контекстуальних методів проектування. Шукається національна модель містобудування, що відповідатиме вітчизняним умовам: клімату, неупорядкованості структур, інженерно-технологічній відсталості, здатна

відійти від положень Афінської Хартії СІАМ щодо поселень як "машин для життя". У протигагу декларується ідеал міста сталого розвитку з високим рівнем комфорту проживання і соціально активуючим середовищем. Умовами комфорту населення можуть бути визначені наступні вимоги: досягнення компактності поселень та щільності їх забудови; формування розвинутих та різноманітних громадських просторів; соціалізація міського середовища поверненням до квартальної забудови й традиційного замкненого внутрішнього двору; ускладнення функціональної структури поселення відмовою від монофункціонального його зонування; пошуки, визначення й виявлення рис своєрідності та самобутності кожного поселення поза часом його утворення та рівнем збереження історичної спадщини; розвиток міського середовища впровадженням соціального житла, що відповідає місцевим економічним демографічним і культурним умовам конкретного поселення; формування поселень для городян, а не для їх власних автомобілів - розвитком різноманітного громадського транспорту, здатного розвантажити вулиці міст, зберегти зелені насадження. Назване допоможе сформувати міський контекст, органічно увійти в устояну структуру, асимілюватись з нею, удосконалити й індивідуалізувати міське середовище.

УДК 711

О.І. Сєдак,

кандидат архітектури, професор кафедри містобудування КНУБА

ШЛЯХИ ГУМАНІЗАЦІЇ ПРОСТОРУ ПРИ РЕКОНСТРУКЦІЇ МІСТ

Якість житла визначає не лише будинок: велике значення має його розташування у просторі – ці два складових взаємозалежні, складають житлове середовище. Сьогодні поняття кварталу й мікрорайону змішані, сприймаються як території, обмежені вулицями, хоча мають розходження. У мікрорайоні – величезні масштаби просторів та будівель при відсутності виражених внутрішніх вулиць, дворова територія належить одночасно усім будинкам й жодному з них, сприймається міською, а не приватною, стає пустирем, не освоєним мешканцями, виникають неосмислені проїзди й стихійні паркування. Людині важко візуально співвіднести й ототожнити у свідомості певну частину цього нерозчленованого аморфного простору з власним місцем проживання, стає безгосподарським використанням дорогоцінної міської землі, не формуючи у людині стійкої прихильності до

конкретного місця, де він живе. Фронтальна квартальна забудова в протигагу створює природні кордони між вулицею й двором, не вимагаючи додаткових меж, масштаб й соціальні відносини формують тісні соціальні зв'язки. Квартал має тихий двір й рівнобічне паркування вздовж вулиць. Сучасне усвідомлення гуманізації середовища міста створює умови для реалізації нових містобудівних рішень на основі існуючого історичного досвіду. Раніше ідеалом гуманізму вважалась модель «Променистого міста», нині – квартальне планування. Рішення проблеми полягає у внесенні в масову забудову нових житлових районів більш чіткої структурної диференціації й індивідуальної відособленості внутрішніх просторів, домірних людині, співвіднесенні їх з реальними потребами, існуючими чи новими формами повсякденної соціальної активності населення – зробити внутрішні простори більш затишними й людяними.

УДК 725.51

І. В. Булах,

кандидат архітектури,

доцент кафедри дизайну архітектурного середовища КНУБА

ЛАНДШАФТНО-РЕКРЕАЦІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЙ ТА БЛАГОУСТРІЙ ЛІКАРЕНЬ

Згідно нормативних документів, лікарні налічують значні ділянки територій – територія КМДКЛ №2 становить 12,6 га, має занедбаний вигляд і позитивним моментом виступає лише природне наповнення з хвойних насаджень. Закордонний досвід проектування закладів охорони здоров'я вказує на значну увагу архітекторів до благоустрою земельних ділянок лікувальних закладів, їх гармонійного поєднання з природним і архітектурно-містобудівним оточенням. Враховуючи стрімкі урбаністичні процеси, характерні для більшості великих та надвеликих міст світу і, відповідно, брак й дефіцит вільних міських територій, більшість новозаведених лікувальних закладів отримують компакту територію з максимальним ефективним використанням та активним впровадженням ландшафтно-рекреаційного дизайну (озеленення, газонні масиви, різноманіття доріжок, штучні водойми, різні типи освітлення, зони відпочинку, малі архітектурні форми та ін.). До прикладів ландшафтно-рекреаційного дизайну територій лікарень віднесено: лікарня Lady Cilento,

Австралія, Lyons & Conrad Gargett, 2015 p.; Nyt Hospital Nordsjælland, BIG, Herzog & de Meuron, C. F. Moller, 2015 p.; мед. інститут Г. Хьюза, Вірджинія, Р. Віньолі, 2008 р. Ці сучасні приклади ландшафтного підходу до благоустрою територій лікарень змінюють уявлення про вигляд ділянок будівель, де відбуваються зцілювальні процеси.

УДК 72.711

*Л. Г. Василенко,
кандидат архітектури, доцент кафедри містобудування КНУБА*

«МІСТО-САД» В РЕАЛІЗАЦІЯХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ТА ВІТЧИЗНЯНИХ АРХІТЕКТОРІВ

Теоретичні містобудівні ідеї та їх практичне впровадження першої третини минулого століття є цінним аналітичним матеріалом, актуальним для сучасних досліджень і навіть можливого прогнозування розвитку населених міст. Зокрема, мало дослідженими є містобудівні ідеї, творчі пропозиції та критичні зауваження українських архітекторів зазначеного періоду щодо європейського підходу розвитку містобудування. Цікавими виявилися погляди вітчизняних фахівців на розвиток містобудівних ідей та будівництва поселень в Європі, Америці.

Відзначились особливості ідеї «міст-садов», як вони трактувалися в Європейських країнах, а саме в Англії – це відобразилось у «вільній» партерній забудові (Лечворс, 1904 р.), в Нідерландах – «місто-сад» отримав прямокутну форму, у Франції – регулярну стрічкову забудову (Пессак, 1922 р.), в Німеччині – «місто-сад» мав стрічкову регіонально-витриману забудову (Симендштадт, 1928 р., Німеччина), а також стрічкову забудову з акцентуванням окремих об'єктів оригінальної конфігурації (Брітц, 1926-27 рр.). В Нідерландах також були відзначені прогресивні на той час містобудівні об'єкти: Хук ван Холланд (1924-27 рр.) та Кіфхук (1928-30 рр.), які мали раціональну стрічкову забудову.

Критичне переосмислення творчих містобудівних здобутків європейських авторів давало можливість українським новаторам створювати самостійні, оригінальні схеми у вигляді «міста-саду» з напів-радіальним, прямокутним і вільним плануванням; «соцміста-зірки» (Велике Запоріжжя) та варіантів сполучення радіальних та прямокутних планувальних схем. Пропозиції українських архітекторів були соціально вагомими та важливими для подальшого розвитку містобудування.

ЕКОБУДІВНИЦТВО ТА БІОТЕХНОЛОГІЇ У РОЗВ'ЯЗАННІ СУЧАСНИХ ПЛАНЕТАРНИХ ПРОБЛЕМ

Сьогодні існує великий ризик непорозуміння і недооцінки всіх факторів і масштабів впливу різноманітних космічних та геологічних процесів на глобальну зміну стану нашої планети: загальнопланетарного клімату, стрімкого зростання динаміки катаклізмів.

Прискорити вивчення і вирішення стратегічно важливих для виживання людства проблем можна шляхом об'єднання наукового потенціалу світової спільноти. Але це не приведе людство до духовно-морального преображення та розуміння раціонального використання планетарних ресурсів. Запобігти незворотності подальшого погіршення стану нашої планети може тільки докорінна зміна сформованого споживчого світогляду людей, і залучення їх до активної участі в зміні нинішньої ситуації. Розвиток містобудування відіграє важливу роль в цьому процесі.

Академічна магістерська програма в Лабораторії Valldaura в Барселоні, направлена на раціональне і дбайливе ставлення до ресурсів планети. Вона націлена на вирішення сучасних екологічних, технологічних і соціальних проблем шляхом створення нового покоління міст і будівель, що реагують на планетарні проблеми планети. Організація навчання студентів поєднує проектування з реальною практикою, де студенти займаються формуванням життєдіяльності спільноти з врахуванням замкнутого екологічного циклу. Це стимулює їх до просування радикально нового екобудівництва, спрямованого на зміну світогляду суспільства: створення комфортних, і безпечних умов співіснування з природою, формування самодостатнього та екологічного середовища життєдіяльності.

ЗАСОБИ ЛАНДШАФТНОГО УПРАВЛІННЯ ДОЩОВОЮ ВОДОЮ

Ландшафтні об'єкти із функцією управління дощовими водами – це привабливі елементи благоустрою, що дозволяють використовувати

дощові води в межах ділянки, сприяють розвитку місцевого біорізноманіття, виявляють природні гідрологічні процеси, що сприяє обізнаності містян щодо екології оточуючого середовища.

При ландшафтному управлінні, дощові води збирають локально, в межах територій житлових груп, громадської забудови, площ і скверів. Це допомагає знизити ризик підтоплень та рівень забруднення поверхневих стоків. Алгоритм ландшафтного управління поверхневими стоками передбачає такі технологічні етапи: збір і утримання дощової води; очищення поверхневих стоків; інфільтрація в ґрунт; вторинне використання (для іригації, в декоративних водоймах і фонтанах, для технічних цілей). Для цього застосовують біодренажні об'єкти: дощові садочки, ставки, сухі ставки, канали (із штучних матеріалів або озеленені), проникні покриття, інфільтраційні смуги, зелені дахи та інші.

Таким чином, біодренажний об'єкт – це локальна водно-зелена ділянка, що виконує функції регулювання і очищення поверхневого стоку в ландшафтний спосіб, може бути розташована в структурі рекреаційних просторів або в забудові, має привабливий естетичний вигляд, підтримує розвиток біорізноманіття, та є ефективним засобом обводнення середовища і покращення мікроклімату.

УДК 711+72.02

М. М. Габрель,

*кандидат архітектури, доцент кафедри містобудування та архітектури
Університет Короля Данила, м. Івано-Франківськ*

ПРОСТОРОВИЙ ЛАД МІСТ: ПОКАЗНИКИ, КРИТЕРІЇ Й МЕТОДИ ОЦІНКИ

Просторовий лад — це міра ентропії (невпорядкованості) систем; рівень просторової організації міста. Постає завдання впорядкувати показники й критерії оцінки ладу простору. Просторовий лад як стан організованості системи (коефіцієнт корисної дії її функціонування) визначається показниками ефективності (економічна категорія), безпечності (екологічна) та корисності (соціальна). Таким чином, доцільно ввести критерій соціально-еколого-економічної ефективності (функціонування) системи, що близький за суттю до поняття життєстійкості системи. Виділимо показники: функціональної організації; планувальної структури;

композиційно-естетичної організації, а також критерії комфортності й життєстійкості організації простору.

При оцінці просторового ладу системи повинні враховуватись якісні характеристики та слід: 1) використовувати експертні методи. (Постають питання врахування відхилень від норми і реакції на такі відхилення — наприклад, у місті відбувається багато заходів у центральній частині, які «руйнують» на певний час транспортну систему, впливають на комфортність життя мешканців); 2) відповідально здійснювати добір і визначення рейтингу експертів (вагових коефіцієнтів їх оцінок); 3) уточнювати методологічний інструментарій оцінки просторового ладу. Слід підкреслити, що метод не конкретизує засоби, а лише методика дає інструментарій і засоби його практичного застосування (інструкцію). Методика може бути загальною й частковою. Загальна — набір часткових методик, які складають певну технологію (систему дії).

УДК 712

А.А. Дзиба,

*кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедр містобудування
КНУБА, ландшафтної архітектури і фітодизайну Національного
університету біоресурсів і природокористування України*

А.П. Цвіткова,

*студентка кафедри ландшафтної архітектури і фітодизайну
Національного університету біоресурсів і природокористування України*

САДИ «НОВОЇ ХВИЛІ» НОВИЙ НАПРЯМОК У ЛАНДШАФТНІЙ АРХІТЕКТУРІ

У кінці XIX ст. вперше Вільямом Робінсоном було запропоновано 30 видів декоративних злаків для вирощування в садах. У середині XX ст. Карлом Форстером було інтродуковано декоративні злаки з Північної Америки в Німеччину. У 70-х роках XX ст. Wolfgang Walter Oehme та James van Sweden було розроблено схеми посадки для декоративних злаків у квітниках. Селекціонером Piet Oudolf виведено 70 сортів злаків, створено напрям «Нової хвилі». На початку XXI ст. — Tom Stuart-Smith, запропонував створювати композиції у садах та парках із застосуванням декоративних злаків, змішуючи стилі планування, він створив Trentham Gardens разом з Piet Oudolf.

Було виділено основні принципи влаштування садів «Нової хвилі»: поєднання регулярного стилю, природних ландшафтів з декоративних злаків та красиво квітучих трав'янистих рослин; підбір рослин за часом цвітіння (періодом декоративності); створення контрастних масивів з декоративних злаків та красиво квітучих трав'янистих рослин; поділ саду на фрагменти.

Основні тенденції створення парків із використанням декоративних злаків: урбаністичний (High Line, Нью Йорк, 2006 р., Lurie Garden, Millennium Park Чикаго, 2003 р.), історичний (Scampston Hall Англія, 2003 р.), комбінований (Trentham gardens, Трендхем, 2004 р.).

Для створення садів «Нової хвилі» придатні: *Festuca gautieri* Н., *Festuca glauca* 'Elijah Blue', *Lavandula angustifolia* 'Hidcote blue', *Leymus arenarius* L., *Calamagrostis acutiflora* 'Karl Foerster', *Allium caeruleum* 'Azureum', *Phlox douglasii* 'Crackerjack', *Dianthus gratianopolitanus* 'Rubin', *Miscanthus sinensis* 'Gold Bar', *Stipa arundinacea*, *Muhlenbergia capillaris*.

УДК 72.01

Н. Г. Зенькович,

кандидат архітектури, доцент кафедри архітектурного проектування
цивільних будівель і споруд КНУБА

ХРЕЩАТИК. ВІДРОДЖЕННЯ. ПОШУК ОПТИМАЛЬНИХ РІШЕНЬ

Це історія створення однієї вулиці, в малюнках та кресленнях, що стала обличчям нашого міста Відродження Хрещатика – цікава сторінка в історії архітектури України. Тут є багато забутого і просто невідомого. Після трьох етапів конкурсів, за результатами яких дві групи О. Тація та О. Власова об'єднали для створення єдиного проекту, співпраці так і не вийшло. І тоді проектування Хрещатика було доручено першій майстерні інституту «Київпроект» – О. Власову, А. Добровольському, О. Малиновському, В. Єлізарову, Б. Приймаку, О. Заварову, до роботи було залучено інженерів І. Скачкова та В. Реп'яха. Як створювався Хрещатик на стадії реального проектування, як створювали об'ємно-просторову композицію вулиці, в якій одночасно поєднана чіткість та діловитість суцільного фронту забудови із мальовничістю контурів схилів, пишністю зелені садів та парків, інсоляцією житла? Чиї ідеї було використано при цьому: включено зелені схили Хрещатої долини – ідея О. Тація, використано форми українського бароко, що пропонувалося

В. Заболотним, створено пішохідний бульвар – пропозиція О. Малишенка. Як проходив пошук об’ємно-просторових рішень основних акцентів в композиції архітектурного ансамблю забудови вулиці? Про це мовчки розповідають креслення. Хрещатик став «не замкнутою, статичною єдністю», а відкритим, «пульсуючим» архітектурним простором. І це – основа художнього задуму авторів.

УДК 711.4

O. Zinovieva,

Ph.D., Associate Professor of Urban Planning Department KNUCA

SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND COMPARISON OF THE INDICATOR SYSTEM IN UKRAINE

Throughout the world, people want the same things: access to clean air and water; economic opportunities; a safe and healthy place to raise their kids; shelter; lifelong learning; a sense of community; ability to have a say in the decisions that affect their lives. The goals of sustainable development of society in the world are: leadership, civic engagement and responsibility, economic security, ecological integrity, social well-being. What can we do to get there: strengthening institutions and leaders, demonstrating what works, adapting, sharing & replicating making public-private partnerships.

How can we answer these goals? Having fair, inclusive and healthy urban contexts is one of the greatest challenges of cities in emerging economies.

To comply with the system of indicators of sustainable development, it is necessary to compare the measurement systems. The analysis of foreign systems of indicators and integrated estimates allows us to highlight their features.

Firstly, there are differences for the purpose of measurement - in world practice, the concept of “socio-economic development” is actually absent in integrated assessments, and they are aimed at more clearly defined (social, institutional, investment) or more attractive to users and the media goals.

Secondly, there are significant differences in the measurement methodology - in international methods, qualitative and expert estimates are more widely presented. Their need for measuring the level of organization, the business climate, investment attractiveness, social well-being is obvious, but the degree of transparency and reliability of such assessments does not always look convincing.

Thirdly, there is no “mainstream”, that is, a dominant method of rationing and integration. Note that the widespread use of points is characteristic mainly for “catchy” public-type integral indices.

In order to successfully follow sustainable community development, it is necessary combine the experience of international organizations, adapt the indicator system locally and work with community involvement.

УДК 712(477.83-25)

О. Ю.Криворучко,

кандидат архітектури, доцент кафедри архітектурного проектування та інженерії НУ «Львівська політехніка»

«URBANIDEAS» ЯК МЕТОД ПРОМОЦІЇ АКТУАЛЬНИХ ІДЕЙ

Сьогодні університети «втрачають стіни» – навчальний процес може відбуватися будь-де, в аудиторії запрошуються різні цільові групи, а навчання укладається згідно індивідуальних траєкторій. Такий підхід особливо важливий для містобудування, оскільки облаштування міського простору стосується кожного. У 2015 р. у Львові було засновано громадську організацію URBANIDEAS (<https://urbanideas.com.ua>), мета діяльності якої – розвиток якісного урбаністичного середовища і поширення знань про нього.

Архітектори – засновники URBANIDEAS займаються організацією громадських заходів, спрямованих на розвиток занедбаних територій і закинутих громадських просторів, проводять освітні лекції, де розповідають про свій досвід активності в місті і запрошують спеціалістів до професійних дискусій. Налагодилася співпраця між професіоналами та громадою задля вирішення проблем у сфері міського простору. Розробляються стратегії з розвитку для міст та окремих територій, що передбачають покращення якості міського життя. Проектується облаштування громадських просторів – площ, вулиць й подвір'їв, що передбачає залучення мешканців як користувачів до процесу проектування. Успішними стали акції по розробці та виконанню вуличних меблів для оживлення занедбаних місць, реалізація запроєктованих елементів для випробування планованих змін на практиці. Організуються воркшопи як метод швидкого генерування нових ідей для місця проектування та залучення громади. URBANIDEAS відкрита до співпраці зі студентами, однодумцями та волонтерами.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ЕКООРІЄНТОВАНИХ БУДІВЕЛЬ І СПОРУД В МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

У ХХІ ст. розвиток великих міст і погіршення стану навколишнього середовища усвідомлення людиною екологічних пріоритетів стає все більш актуальним. Тривале накопичення суперечностей між штучними і природними компонентами міського середовища зумовило інтенсивний пошук методів врегулювання конфліктів у відносинах «людина – природа». Проблеми природного складника у формуванні предметно-просторового середовища міста вивчалися в роботах Н. Я. Крижанівської, І. А. Добріциної, В. Логвинова, Н. Л. Титової, проте автори розглядали окремі аспекти його формування.

Екоорієнтовані будівлі та споруди є середовищними об'єктами, призначеними для основних процесів життєдіяльності людини. Це житлові, громадські, промислові та інженерні споруди з підземної урбаністики, що активно включають елементи природного середовища. Серед основних тенденцій формування таких об'єктів: гармонійне злиття архітектури з природними компонентами за рахунок вибору форми, масштабу, пластики, співзвучних природі; зв'язок внутрішніх просторів із зовнішнім оточенням, видових точок на природу, створення «буферних просторів» зі своїм мікрокліматом; повернення природі забраного у неї простору шляхом озеленення об'єкту; використання природних екологічних матеріалів.

Формування екоорієнтованих будівель в міському середовищі дозволить підвищити його якісний рівень і стати пріоритетним перспективним напрямком розвитку архітектури в майбутньому.

ВЕРТИКАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ДЛЯ МАЛОМОБІЛЬНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

До маломобільних груп населення відносяться всі люди, що зазнають іноді значних труднощів при самостійному пересуванні, отриманні послуг, отримання необхідної інформації тощо. Це інваліди, вагітні жінки, особи похилого віку, люди з маленькими дітьми. Найбільш поширеною проблемою для цієї категорії людей є підйом на верхні рівні або поверхи. Будівництво пандусів частково вирішує цю проблему, але не завжди знаходиться місце для їх облаштування, особливо у величезному фонді вже існуючих будівель.

Вирішити цю проблему можуть допомогти спеціальні підйомники, що забезпечують зручне та безпечне вертикальне переміщення без сторонньої допомоги. На відміну від ліфтів, автоматичні підйомники не потребують обов'язкової реєстрації в державних органах і можуть функціонувати відразу після випробування та здачі в експлуатацію. Їх доцільно використовувати в торговельних центрах, школах, медичних та державних установах, житлових будинках, якщо немає можливості облаштування заїзду без сходинок.

При вирішенні проблем безперешкодного пересування маломобільних груп населення на рівні не будівлі, а міста є облаштування різноманітними підйомниками підземних та надземних переходів, ділянок з крутим рельєфом в зонах масового відпочинку в парках тощо. Особливо це доцільне, коли немає достатньої площі для організації пандусів, що займають досить багато місця на міських вулицях. Таких досвід вже давно запроваджений в багатьох країнах.

Досить значний модельний та ціновий ряд таких підйомників дає можливість підібрати пристрої для різноманітних конкретних ситуацій використання. Динамічний розвиток суспільства, поява нових практик та інноваційних технологій сприяють формуванню середовища, що доступне всім верствам населення.

ВЗАЄМОДІЯ РОЗВИТКУ ПЛАНУВАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ МІСТ І ЗМІН ПРИРОДНИХ ЛАНДШАФТІВ

Місто – це інтегрований об’єкт, складові якого мають знаходитись у стані рівноваги. Сьогодні у практиці масової забудови спостерігається збільшення кількості житлових будівель, що призводить до граничної концентрації величезних людських мас на відносно малій території. Це призводить до виникнення складних архітектурних комплексів обслуговування і прискорення поглинання містом природного оточення.

У результаті перебудов та урбаністичних реконструкцій відбуваються неоднозначні зміни: позитивні – негативні; незначні – значні; поворотні – незворотні; прогресивні – регресивні. Здебільшого вони стосуються втрат значних територій озеленення, первісної розпланувальної системи та окремих цінних урбаністичних елементів більшості історичних міст.

Тяжіння до комфорту полягає у компактності послуг і ресурсів, що призводить до прокладання найкоротших шляхів між функціональними зонами різного призначення. Таким чином, структурні елементи каркасу озелених територій міст знаходяться на відносно рівновіддалених відстанях від геометричного центру, за умов відсутності значних природних перепон і набувають симетричного характеру.

Розрахунки оптимальності геометричних нашарувань приведуть природні та штучні компоненти міст до систематизації і порядку, а пошуки штучно створеного озеленення локальних зон і заборона втручання у значні природні території сприятимуть відновленню рівноваги.

ФОРМУВАННЯ ПРОСТОРУ СКЕЙТ-ПАРКУ У ДИЗАЙНІ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

На сьогодні, серед молоді дуже популярними є екстремальні види спорту, серед яких скейтбординг, стрітборд, з'їзди на спортивних, гірських велосипедах, самокатах та роликах, що є позитивним фактором для їх фізичного виховання. Таким чином, для спілкування та активного відпочинку, необхідним є створення на відкритих міських територіях спеціалізованих скейт-парків. Це спеціально обладнані спортивні майданчики для тренувань екстремалів, що позитивно впливають на фізичну та соціальну ситуацію у місті. За наявності нової облаштованої території скейт-парку, можна не лише розважатись і тренуватись любителям цього спорту, але й проводити різноманітні змагання та фестивалі. Скейтбординг став визнаним видом спорту і був включеним в програму Олімпійських ігор. Участь у тренуваннях зі скейтбордингу, змаганнях, чи просто їх перегляд, можуть відбуватись у спортивно-розважальних фан-зонах. Таким чином, територія скейт-парку може включати цілий комплекс, що міститиме не лише трампліни, піраміди, рампи та інші елементи для тренувань, але й місця для відпочинку учасників змагань, трибуни для відвідувачів таких заходів, екрани, на яких транслюватимуться матчі, сувенірні кіоски. Спортивний простір необхідно наситити додатковими елементами, котрі формуватимуть вхідну зону, креативну фото-зону, виставкові та ігрові зони для дітей, прес-центр та ін. Важливими є також допоміжні споруди інженерно-господарського призначення задля безпеки та комфорту вболівальників. Отже, міське середовище щоразу наповнюється новими елементами, створюючи сучасні громадські простори. Сукупність різноманітних архітектурних форм та конструктивних елементів, дизайн декоративно-пластичних форм спортивно-розважальних фан-зон, сформують в майбутньому багатофункційний простір скейт-парку, з метою проведення пізнавального та спортивно-оздоровчого відпочинку молодого покоління.

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ПРОЕКТ «ЗЕМНІ КРИЛА УКРАЇНИ» КАФЕДРИ МІСТОБУДУВАННЯ КНУБА

Перший рік навчання на архітектурному факультеті КНУБА присвячений вивченню пам'яток архітектури засобами графіки. На кафедрі містобудування, окрім сакральних пам'яток дерев'яної архітектури України, що вивчались з 2014 р., в 2018-2019 рр. до програми додані пам'ятки промислово-господарчої архітектури - вітряки XVIII-XIX ст.

Викладачами кафедри містобудування Носенко Г.А., Ларіонової М.А. за підтримки керівництва університету започатковано науково-популярний проект «Земні крила України», присвячений вивченню та популяризації пам'яток архітектури України. Основні завдання проекту: переведення наукової інформації у зрозумілу для більшості непідготовлених глядачів візуальну форму; розповсюдження наукових знань про пам'ятки України серед широкого кола людей; популяризація кращих зразків графічного мистецтва студентів; залучення абітурієнтів до навчання на архітектурному факультеті КНУБА та вивчення пам'яток архітектури.

Форма реалізації проекту – виставки графічних робіт студентів та викладачів кафедри містобудування в провідних галереях Києва (виставка графічних робіт студентів 1 курсу КНУБА «Вітряки» (17.10 – 20.11.2019) участь в святкуванні «Дня млинів» (17.10.2019) Української млинологічної асоціації, «Вітряки в графічних роботах студентів КНУБА» (05 – 29.02.2020), «Вітряки з музею в Пирогові» (05 – 29.03 2020).

Результатом проекту стало широке висвітлення виставок в електронних джерелах інформації (більш ніж 40 000 переглядів); публікації в наукових журналах, виступи та доповіді викладачів (Г. А. Носенко, М. А. Ларіонова) і студентів 1 курсу (Г. Парфенюк, В. Майєр) на науково-практичних всеукраїнських та міжнародних конференціях; проведення зустрічей з абітурієнтами на виставках (28.02.2020, 05.03.2020); залучення громадськості та фахівців до обговорення проблем збереження пам'яток архітектури (19.02.2020); організація культурної програми (виступ хору «Гомін», гурт «Різнобарв'я» під керівництвом С. М. Маслак).

СУЧАСНІ НАПРЯМКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ МІСТ

Містобудівне та архітектурне сьогодення характеризується підвищеним занепокоєнням екологічними проблемами та пошуком шляхів до їх вирішення. Діяльність спеціалістів спрямована на зниження викидів вуглецю, що негативно впливають на оточення. Одним з важливих показників цієї діяльності є індекс сталого розвитку міст, який пов'язаний з ростом виробництва та рівня життя в ракурсі існуючих екологічних ризиків. Один з напрямів сталого розвитку це – реструктуризація промисловості в комплексі з рекультивацією звільнених земель. Посилення екологічних норм призводить до ліквідації підприємств у міських межах і до будівництва нових сучасних промислових парків в особливих економічних зонах. Сталому розвитку міст сприяє зелене міське планування, що складається з модернізації систем громадського міського транспорту та розширення зон зелених насаджень, які стають екологічними фільтрами. В Китаї та Германії активно розвивається інноваційна технологія *Sponge City*, що являється частиною стратегії по адаптації клімату. Основна ідея концепції: місто має наче губка поглинати дощову воду та накопичувати її для подальшого використання. Як показують дослідження, міста можуть досягти високих показників сталого розвитку при забезпеченні виконання нормативних вимог, пов'язаних, між іншим, і з екологічним надзором. Комплексна широкомасштабна утилізація відходів є ще одним з важливих факторів сталого розвитку міст.

Таким чином, існує кілька необхідних напрямків розвитку міст в сучасних умовах: реструктуризація промисловості в комплексі з рекультивацією земель; «зелене» міське планування; забезпечення прозорості нормативних вимог та адміністративних функцій; комплексна широкомасштабна утилізація відходів.

РОЛЬ ВИДОВИХ ТОЧОК В УРБОСТРУКТУРІ МІСТА

Видові точки нероздільно пов'язані з умовами гравітаційної стабільності. Знаходження людини на різних рівнях поверхні землі, чи штучно створених спорудах, викликає різне сприйняття лінійно-абрисного контуру і тонально-кolorистичного наповнення навколишнього середовища. Саме тому, зміна різнорівневої гравітаційної прив'язки, приводить до зміни тонального сприйняття середовища. Відповідно набір, отриманих на рівні існуючого ареалу землі коротких дистанційних сигналів, буде змінюватися енергетичними потоками далеких перспектив відкритого простору. Така зміна висоти та кутового спостереження панорами надасть зміну енергетично видових потоків, доповнюючи та збагачуючи сумарне враження. В умовах існуючої урбоструктури міста ми спостерігаємо намагання змінити та доповнити кутові точки та висоти сумарного сприйняття оточення. Використовуючи існуючі ландшафтні домінанти архітектори намагаються максимально розкрити панораму виднокраю. Розвиток технологічних та конструктивних можливостей будівельної індустрії надав візуально нових горизонтальних для сприйняття містобудівельних панорам, збагативши енергетичний акорд оточуючого середовища. Ще з древніх часів людство організовувало нестандартні, з точки зору кутового сприйняття, видові точки які користувались у глядача посиленою увагою.

НОВЫЕ ПУТИ В БОРЬБЕ ПРОТИВ ВОДЫ: СИНЕ-ЗЕЛЁНЫЕ КРЫШИ В АМСТЕРДАМЕ

Компания Metropolder построила сине-зелёные крыши, и проект Smartroof 2.0 показал, что эти крыши являются перспективным решением

для городских затоплений и также для борьбы против экстремальной жары и сухости. Несмотря на перечисленные возможности до сих пор существует несколько вопросов, связанных с пригодностью и внедрением сине-зелёных крыш. В 2019 г. с целью реализации 10.000 м² сине-зелёных крыш в Амстердаме начался инновационный проект RESILIO. Главные вопросы которого: 1) в какой мере сине-зелёные крыши влияют на климат внутри и вокруг домов? 2) как распространить внедрение сине-зелёных крыш в существующем городе?

В рамках программы Urban Innovative Actions RESILIO был субсидирован Евросоюзом на 4,8 миллионов Евро. Под руководством Муниципалитета Амстердама над проектом работает междисциплинарная команда, представляющая разные организации: Waternet (общественная водная компания Амстердама и региона), Metropolder Company (разработчик сине-зелёных крыш), Rooftop Revolution (организация для содействия устойчивым проектам на крышах), Consolidated (фирма, ответственная за техобслуживание крыш), два университета (Амстердамский Университет Прикладных Наук и Амстердамский Свободный Университет) и три жилищно-строительных фирмы социального жилья (Stadgenoot, de Alliantie и de Key).

Ответ на вопрос о влиянии крыш на климат возможно получить только после их строительства в середине 2020 г. Однако сейчас наш опыт с сотрудничеством и внедрением может послужить уроком для других инновационных проектов.

УДК 725.383

*Л. Л. Вовчок,
асистент кафедри містобудування КНУБА*

ПЕРЕХОПЛЮВАЛЬНА АВТОСТОЯНКА – ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Перехоплювальні автостоянки стимулюють власників транспортних засобів користуватися громадським транспортом. Автомобіль зберігається на стоянці протягом дня і забирається власником на зворотньому шляху. Перехоплювальні стоянки, як правило, розташовані в під'їзних зонах до центру великих міст або в передмісті.

Перехоплювальні автостоянки дозволяють пасажиром уникати надмірного стресу через їзду перевантаженими вулицями та дефіцит

парковок у центрі міста. Вони призначені для того, щоб уникати заторів, заохочуючи людей користуватися громадським транспортом, на противагу своїм особистим транспортним засобам. Людям легше користуватися громадським транспортом у міській місцевості, уникаючи заторів. Недоступність парковок у центрі теж заохочує таку поведінку.

У нечисленних дослідженнях перехоплювальні автостоянки часто подаються як спосіб уникнути труднощів і витрат на паркування у центрі міста, але також висловлюється застереження про «відсутність чітких доказів впливу перехоплювальних автостоянок на зменшення заторів».

Перехоплювальні автостоянки задовольняють потреби пасажирів, які живуть за межами пішохідної досяжності від зупинки громадського транспорту, що їде до центру міста. Вони можуть задовольняти потреби пасажирів транспортних засобів на альтернативних джерелах енергії. Вони також можуть використовуватися як місця здачі автомобілів у прокат. Крім того, деякі транзитні оператори використовують перехоплювальні автостоянки щоб сприяти більш ефективним методам водіння шляхом резервування окремих паркувальних місць для автомобілів з низькими викидами, прокатних або широкогабаритних автомобілів.

Перший перехоплювальний паркінг у Києві для автотранспорту з'явився у серпні 2013 біля станції «Іподром». Всього на шести основних в'їздах до столиці планується облаштування 12 подібних парковок. Наступним етапом стане облаштування подібної парковки біля станції метро "Теремки" та на Кільцевій дорозі.

УДК 727.7

*М. А. Ларіонова,
асистент кафедри містобудування КНУБА*

ВИСТАВКА «ВІТРЯКИ В ГРАФІЧНИХ РОБОТАХ СТУДЕНТІВ КНУБА»

Питання збереження інформації про об'єкти дерев'яної промислової архітектури викликає серйозне занепокоєння. З метою поліпшення ситуації студентам кафедри містобудування КНУБА в межах виконання курсового проекту було запропоновано вивчення вітряків. Графічні роботи студентів виконані на основі історико-етнографічних, архітектурно-конструкторських розвідок, на базі оригінальних архівних документів НМНАПУ, які жодного разу не оприлюднювалися з часів створення

Музею. Аби привернути увагу широкого загалу до проблеми збереження дерев'яної архітектури була організована виставка робіт студентів та викладачів КНУБА у Центрі Українського мистецтва та культури в Києві.

Виставка «Вітряки в графічних роботах студентів КНУБА» демонструвалася 5 – 29 лютого 2020 р. в рамках проекту «Земні крила України». На ній були представлені роботи студентів 1-го курсу 2018-2019 рр. та викладачів Г. А. Носенко, М. А. Ларіонові. Аксонометричні розрізи вітряків знайомили відвідувачів з конструкціями «мукомельних машин», які зараз недоступні для безпосереднього огляду. Завдяки кресленням студентів перед глядачем постають вражаюче раціональні та естетично виразні інженерні твори талановитих народних майстрів. Зміст виставки акцентує увагу на особливостях будівельних конструкцій і архітектурних форм основних типів українських вітряків, що зберігаються в київському Музеї просто неба. Ці особливості об'єднують вітряки та традиційне замкове і сакральне дерев'яне будівництво України.

Громадськість схвально сприйняла як тему виставки, так і якість представленої графіки. Це засвідчили теплі записи у книзі відгуків, широке висвітлення події в електронних засобах інформації, подяки студентам та організаторам виставки. Відвідувачі з інших міст та сіл, де зберіглися вітряки або їх залишки, висловили пропозиції щодо співпраці і побажання продовжувати цю важливу роботу і зберегти нашу історію.

УДК 72.01

А. Я. Федак,

*аспірантка, асистент кафедри дизайну та основ архітектури
НУ «Львівська політехніка»*

АРХІТЕКТУРНІ УТОПІЇ, ЯК ІННОВАЦІЙНІ ПРОЕКТИ МАЙБУТНЬОГО

Архітектурні утопії – це концепції та проекти ідеального майбутнього, яке досягається шляхом реалізації відповідних містобудівних та архітектурних рішень. Будь-які утопічні ідеї, не залежно від класифікації базуються на прагненнях кращого життя та соціального комфорту.

Виділяють два різновиди архітектурних «утопій», відповідно до способу їхнього утворення: ретроспективні та прогресистські утопії (А. Іконніков, 2004). Ретроспективні шукають натхнення в традиціях

минулого, намагаючись повернутись до «золотої доби» відтворивши її та адаптувавши до теперішнього (Місто-сад Е. Говарда тощо). Прогресистські на противагу цьому орієнтуються на майбутнє, та прагнуть використовувати увесь інформаційно-технологічний потенціал сьогодення, та примножувати його інноваційними підходами (проекти Ле Корбюзьє, Ф. Ллойда Райта тощо).

Використання інновацій в архітектурному проектуванні в наш час є дуже поширеною тенденцією. Серед основних, – це створення розумних будівель та кварталів, а інколи навіть цілих міст. Наприклад, відома французька фірма Vincent Callebaut Architectures розробляє проекти екологічних будівель, які відповідають сучасних стандартам. Так, в проекті Arboricole (2018 р.) архітектор впроваджує ідею вертикального лісу, забезпечуючи якісне середовище, як для рослин, так і для людей.

Таким чином, можна стверджувати, що архітектурні утопії, які орієнтовані на майбутнє, залежать від технологічного розвитку, та використовують увесь можливий інноваційний потенціал, часто впроваджуючи щось нове в архітектуру та містобудування.

УДК 712

А. В. Гамалія,

аспірантка кафедри містобудування КНУБА

ПРИНЦИПИ ЛАНДШАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ЗЕЛЕНОЇ» ПІШОХІДНОЇ МЕРЕЖІ В МІСТАХ УКРАЇНИ

Актуальність даної теми полягає в неминучій функціональній трансформації пішохідної мережі міст, що змінює характер її використання. Цей процес пов'язаний зі зростанням мобільності людини і різноманіттям мотивацій її пересування в сучасному місті, а також з широким поширенням «Greenways» (зелених маршрутів), що набули важливе просторово-рекреаційне значення.

Вітчизняні наукові роботи широко висвітлюють принципи формування пішохідних просторів, ландшафтної організації території, озеленення та благоустрою будівель різного призначення, а також значущість зелених насаджень як важливого ресурсу для підвищення якісних характеристик міського середовища. Однак принципи ландшафтної-планувальної організації пішохідної мережі міст практично не досліджувалися, мало досліджені також принципи озеленення цих

територій з урахуванням місцевих кліматичних особливостей, видів рослинності місцевої флори та розміщення й конфігурації будівель.

Ландшафтно-планувальна організація пішохідної мережі міста визначається низкою принципів формування пішохідних просторів міст, а саме: ландшафтно-екологічним, гуманізації середовища, гармонізації середовища; економічної доцільності; сегрегації; ергономічної ефективності та інклюзивності. Використання цих принципів сприятиме гуманізації пішохідного каркасу міст та вирішенню пріоритетних державних завдань, направлених на підвищення безпеки руху, екологічності та покращення естетичного її вигляду.

УДК 711.01+72.01

*В.О. Дзиба,
аспірантка кафедри містобудування КНУБА*

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТИВНОЇ АРХІТЕКТУРИ

Принцип адаптивності як фундаментальний в еволюції, заснований на здатності будь-якої системи отримувати нову інформацію для наближення своєї поведінки і структури до оптимальної, покладений в основу формування адаптивної архітектури, де реакція на людину є змінною в залежності від конкретних обставин.

Виділено три основні види адаптивної архітектури (Sterk, 2003): тимчасова; архітектура, що реанімує; цифрова. В свою чергу при розгляді еволюційного ряду цифрового напрямку архітектурні форми як вимірювальні можуть бути створені із застосуванням таких підходів (Саприкіна, 2017): репрезентативний (метод пластингу (заснований на апроксимації і на моделюванні трансформацій форм з фізичними властивостями таких субстанцій як повітря, рідини, фарба) та прототипного моделювання (моделювання на основі аналогів об'єктів (фітоморфних, зооморфних, антропоморфних, лендморфних)), параметричний (метод варіантного вибору вхідних параметрів, що забезпечує варіативність архітектурних форм (дозволяє за короткий час за допомогою зміни параметрів або геометричних відношень провести і розробити різні варіанти конструктивних схем, щоб уникнути помилок)) та алгоритмічний (метод кодування та метод встановлення сценаріїв (пов'язаний з параметричним методом, заснований на використанні мов

програмування (сценаріїв), що дозволяє проектувати за допомогою маніпуляцій кодом, Челноков, 2013).

Критеріями адаптивності архітектурного об'єкта як сукупності складових є: час, необхідний на реалізацію змін; масштаб допустимих змін і ступінь зусиль, що будуть витрачені на забезпечення необхідних змін.

УДК 712

*О. Ю. Добровольська,
аспірантка кафедри містобудування КНУБА*

ПРИНЦИП ПОЛІФУНКЦІОНАЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ПЛОЩИННИХ УРБАНІСТИЧНИХ ГРОМАДСЬКИХ ПРОСТОРІВ

Сьогоденність міст виявляє нові потреби городян, що пов'язані з розвитком інформаційних, нанотехнологій, які змінюють ці потреби на рівні базових цінностей. Довготривала відсутність реакції міста на такі зміни зробила неможливим співіснування міста та людини, та потребує переосмислення та кардинальних змін в підходах до проектування громадських просторів міст.

Сучасний простір міста повинен бути соціально орієнтованим, функціонально та інформаційно насиченим, тобто, включати поліфункціональні інтегровані зони з можливістю використання в різні пори року й доби. Це один з ключових принципів, щодо створення комфорту громадських просторів.

Апробацію цього принципу було впроваджено в рамках проекту благоустрою та озеленення, що виконували студенти на 5 курсі. Розробляючи даний проект, студенти вибирали переважно центральні площі малих міст, території міських транспортних вузлів, переважно метрополітену, площі перед багатофункціональними громадськими спорудами. Проектні рішення студентів базувались на детальному функціональному аналізі існуючих та проектних функцій, які визначались відповідно передових світових тенденцій.

Таким чином, ландшафтна організація урбанізованих громадських просторів міст дозволяє покращувати міське середовище та життєдіяльність жителів міста: покращити транспортний та пішохідний рух та функціональне наповнення, передбачити конгрегацію різних вікових та соціальних груп, забезпечити безпечність пішоходів, надати інклюзивність простору.

ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ОБРАЗНОГО СЕРЕДОВИЩА СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНИХ ПАРКІВ

Однією із головних задач формування спеціалізованих культурно-пізнавальних парків є виявлення їх художньої образності, яка складається з трьох основних компонентів: головної ідеї (теми) парку, художнього образу та сценарію. Тема парку відповідає за його творчий задум; художній образ висвітлює головну ідею парку у вигляді конкретних форм; сценарій пов'язує художній образ у логічну картину сприйняття ідеї парку.

Вирішення цього питання було апробовано в курсовому проекті спеціалізованого парку зі студентами 6 курсу. В рамках цього проекту студентами були розроблені культурно-пізнавальні парки за різними темами:

- «Парк п'яти почуттів», в якому образне виражені почуття, наприклад, планувальна структура саду дотику виконана у вигляді рук;
- «Архетипи людини за К. Юнгом», де Аніма та Анімус – це два шляхи, що ведуть до центру парку; образ Персони передається скульптурною групою з масок збільшеного масштабу;
- «Еволюція людини крізь зодіакальне коло», де кожна з чотирьох стихій має відповідну символіку (воду, вогонь, повітря, землю);
- «Парк китайських традицій (в сучасній інтерпретації)», де на оздоблення центральної зони парку вплинула традиційна китайська культура землеробства;
- «Психоемоційний потенціал людини», в якому поєдналися зони сільвіо-фіто-казко-арт терапії.

Розробка тематичних парків розкриває потенціал студентів не тільки як фахівців, які мають відповідні навички проектування, але й як митців, які вкладають в робочий процес свій творчий потенціал.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПРИШАХТНИХ ПОСЕЛЕНЬ НА СХОДІ УКРАЇНИ

На Сході України гостро постала проблема сталого розвитку пришахтних поселень. Сьогодні виробниче функціонування багатьох підприємств, розташованих у поселеннях цього регіону, стає недоцільним. Вони застарівають технологічно, фізично й морально, деякі з них вже вичерпали весь ресурс сировини. Нинішній стан таких підприємств-видобувачів копалин не відповідає ані екологічним нормам, ані нормам безпечної експлуатації. Територія великих промислових підприємств сьогодні не приносить реальних доходів, створюючи перешкоди в подальшому розвитку пришахтних поселень. Тому вкрай необхідний методичний пошук шляхів вирішення проблеми їх відновлення.

З досвіду багатьох розвинених європейських країн та Сполучених Штатів Америки видно, що вихід існує – шляхом створення економічно ефективних інвестиційних проектів з функціональної переорієнтації нефункціонуючих промислових територій та в цілому поселень.

Найбільш економічно ефективним є заміна функції або модернізація не тільки самих промислових будівель й споруд, але й зайнятих ними територій з утворенням нових соціально-комунікативних зон. Реабілітація цих територій може відбуватись лише разом з оновленням інших складових поселень: їх житлових районів із забудовою різного ступеня цінності та строків існування, інженерно-транспортної інфраструктури, об'єктів громадського призначення, зелених насаджень. Тобто необхідно розглядати проблему реабілітації пришахтних поселень комплексно.

ЛАНДШАФТНА ОРГАНІЗАЦІЯ ГРОМАДСЬКИХ ПРОСТОРІВ В БУФЕРНИХ ЗОНАХ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

З кінця XVIII століття, внаслідок індустріалізації, відбувся різкий стрибок урбанізації. В наш час розвиток міського способу життя

призводить до появи «нових» структурних елементів розвитку міст та точок тяжіння населення – громадських просторів. В історичних містах, як правило, ці простори формуються навколо об'єктів культурної спадщини. Тому опрацювання методів ландшафтної організації громадських просторів в буферних зонах об'єктів культурної спадщини, що є метою нашого дослідження, стає все більш актуальним.

В контексті дослідження плідною є концепція «Міста для людей» Яна Гейла, за якою в ландшафтній організації громадського простору мають бути враховані такі фактори середовища, як: якість його візуального сприйняття; ергономічність; психологічний комфорт і гармонійність. Важливими є й висновки дисертаційного дослідження Н.В. Бауер «Культура формування стійкого міського середовища методами ландшафтного дизайну», за яким важливим стає виявлення «духу місця», оскільки вирішальним аспектом «успішного місця» є його автентичність.

Формування середовища сучасного міста неможливе без єднання його матеріальних, екологічних, естетичних, етичних та духовних систем. Гармонійне ж поєднання історичного та сучасного контексту міста є показником якісного розвитку міського середовища, що може гарантувати його упізнаваність та унікальність. Затим опрацювання методів ландшафтної організації громадських просторів, задля підвищення соціально-економічного та культурного рівня громад, буде спрямоване на вирішення питань: збереження та використання культурного потенціалу громадських просторів в буферних зонах об'єктів культурної спадщини; покращення якості їх його візуального сприйняття; визначення «духу місця» та збереження його автентичності; створення естетично, етично, екологічно, економічно та соціально «успішного місця».

УДК 72.02

О. Д. Ольховець,

аспірант кафедри інформаційних технологій в архітектурі КНУБА

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРИ НА ОСНОВІ ВТОРИННОЇ СИРОВИНИ

Використання вторинної сировини при виробництві архітектурно-будівельної продукції є перспективним та актуальним напрямком. Доцільне використання позитивно впливає на екологічну ситуацію міського середовища, оскільки стає джерелом безпечної утилізації

відходів. Введення вторинної сировини як компоненту в будівельні матеріали дозволяє покращити їх естетичні та технологічні якості при значному зниженні вартості кінцевої продукції.

Однак існуюче положення сфери архітектурно-будівельної продукції на основі вторинної сировини має певні проблеми та недоліки серед яких не достатньо розкритий естетичний потенціал конструктивних матеріалів, можливе скептичне ставлення до ідеї використання в будівництві переробленого сміття та збитковість і недостатня практична підтримка з боку держави галузі вторинної переробки. Розвиток цього напрямку архітектури гарантує різносторонні вигоди, такі як зменшення витрат бюджетних та приватних коштів, підвищення експлуатаційних характеристик матеріалів, розширення бібліотеки доступних матеріалів для архітекторів. Необхідна розробка архітектурно-будівельної продукції, що одночасно відповідає сучасним потребам міського середовища та матеріальним можливостям держави і окремо взятих громадян. Ефективний розвиток архітектури на основі вторинної сировини можливий лише за умови міждисциплінарної співпраці та зацікавленості суспільства та держави.

УДК 72.01+72.012

М. О. Астанін,

аспірант кафедри теорії, історії архітектури та синтезу мистецтв

НАОМА

НЕОКОНСТРУКТИВІЗМ В ЯДРІ МІСТА. ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТОЛИЦЬ

Розглядається проблема співіснування різностильових споруд в забудові столичного міста. Виявляються принципи композиційного інструментарію, закономірностей, прийомів, методів, умов впровадження об'єктів, рефлексію реципієнтів. Метафізична бінарність проявляється в тому, що класична архітектура старих міст так само, як і авангардна архітектура нових житлових районів може визивати відчуття перенасиченості та не сприйняття на рівні свідомості соціальної парадигми. Яскравий тому приклад – ідея Ле Корбюзьє під назвою «план Вуазен» (1925) – тотальне перепланування центру столиці Франції. Друге життя конструктивізм в особі деконструктивізму або неоконструктивізму отримує в період краху СРСР та соціалістичної доктрини. Територіями активного розвитку стилю стають західноєвропейські країни і Америка. В

часи поживавлення туристичних рухів виросла потреба будувати споруди-скульптури або, як назвав їх архітектор Жан Нувель «ілюзорні атракціони», що привертають увагу перш за все мандрівників. Приватні фонди, чиновники від держави та муніципалітету, нафтові магнати та успішні фінансові корпорації, або просто релігійні громади, щоб підвищити статусність об'єкту звертаються саме до авторитетних деконструктивістів. Суспільство і соціум сприйняло гостро авангардні споруди, як ознаку часу і взірць його естетичного виразу. В доавангардній культурі запрограмована функція споруди вирішувалась, як правило, в межах прямокутних форм. Містобудівна естетика значущих об'єктів ХХІ століття вимагає вирішення архітектурного об'єму у вигляді скульптурної композиції.

УДК 711.163

М.В. Шкаранута,

аспірант кафедри теорії, історії архітектури та синтезу мистецтв

НАОМА

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РЕКОНСТРУКЦІЇ МІСТ СХОДУ УКРАЇНИ

Зупинка багатьох промислових підприємств призвела до набуття окремими містами Донбасу ознак «кризових», чия планувальна структура опинилася в складному стані. За радянський період, коли промисловість розглядалась як основний чинник перспективного розвитку міста, а земля не мала визначеної ціни, пріоритетні міські території віддавалися під нове виробництво, сформувавши розосередженість планувальної структури поселень, порушеність транспортних зв'язків, незадовільний стан житлової забудови та інженерної інфраструктури. Промислові території склались в близькості від житлової забудови, територія міст використовувалась нераціонально. В умовах становлення ринкової економіки, підвищення вимог до екології та гуманізації міського середовища в Донбасі виникли містобудівні проблеми ефективного й раціонального використання промислових та житлових територій поселень цього регіону. Їх вирішення можливе шляхом розвитку паралельно двох напрямків: 1. модернізацією виробництва, переходом на високотехнологічний рівень; 2. формуванням поліфункціонального розвинутого міського середовища поселень з високим рівнем життя й благоустрою. Назване визначає робочу гіпотезу: відродження поселень Донбасу можливе лише при виборі глибоко

продуманих, обґрунтованих та послідовних методів ревіталізації, що передбачають рефункціоналізацію деградованих і зруйнованих територій, соціалізацію середовища формуванням розвинутих громадських просторів та комфортних житлових утворень традиційного квартального типу.

УДК 711.581

*К.Р. Бондаренко,
студентка кафедри містобудування КНУБА*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГРОМАДСЬКИХ ПРОСТОРІВ У ЖИТЛОВОМУ РАЙОНІ ВІНОГРАДАР У М. КИЄВІ

Виноградар – житловий масив, який розташовується у північно-західній частині міста Київ. Автор проекту, Е. Більський, хотів створити ідеальне житлове середовище. Проте, проект не був завершений – громадське ядро району з культурним центром лишилися недобудованими, а зараз перетворилися на руїну.

Проект реновації громадського простору Виноградаря передбачає врахування соціологічних, психологічних, містобудівних та пізнавальних факторів в процесі архітектурної організації громадських просторів. На території житлового масиву буде передбачено створення громадських просторів різних масштабів, наповнених функціями, аби простір став не лише «транзитним», а й тим, в якому мешканцям приємно буде перебувати. Планується врахувати питання екології та здоров'я міста в цілому. Проект орієнтується на впровадження «зеленої мобільності», тобто заохочення людей пересуватися пішки, на велосипедах та громадському транспорті, а не особистих автомобілях.

В результаті планується організувати якісний, відкритий, безпечний та комфортний для мешканців житлового масиву громадський простір.

УДК 711.4

*А. М. Вереміць,
студентка кафедри містобудування КНУБА*

АКТУАЛЬНІСТЬ МОДЕРНІЗАЦІЇ МІСЬКОЇ ФІЗКУЛЬТУРНО- ОЗДОРОВЧОЇ МЕРЕЖІ

В сучасному світі, де населення міст швидко зростає відбувається погіршення екологічної ситуації. Світовий досвід великих міст показує, що

для підтримання здоров'я мешканців та забезпечення екологічного комфорту необхідно залучаючи людей до активного відпочинку в будь-який період року та збільшувати кількість озелених територій.

У Києві починає відчуватися дана проблема, стають занедбаними чи зникають спортивні осередки, а населення надає перевагу закритим спортивним залам. В той же час столиця підхоплює світові тенденції здорового образу життя у великому місті. Тобто спорт стає доступним для всього населення і для цього не потрібно ставати членом спортивного клубу, досить лише вийти на вулицю. На відкритому просторі, в парках, вздовж озелених територій влаштовують: майданчики для активного відпочинку та занять спортом, вело- та бігові маршрути, які нерідко поєднуються з спортивними осередками. Таким чином формується певний громадський простір з фізкультурно-оздоровчим ухилом, де влаштовують заходи з спортивними заняттями для всіх верств населення. Такі місця можливо використовувати й для масових заходів не пов'язаних зі спортом.

Формування мережі фізкультурно-оздоровчих маршрутів з громадським центром для активного відпочинку в оболонському районі, за рахунок найбільшої набережної в місті, дозволить модернізувати застарілу пішохідну інфраструктуру та підвищить інтерес жителів району до активного способу життя.

УДК 711.4

*Ю. Ю. Вигнан,
студентка кафедри містобудування КНУБА*

ПОТЕНЦІЙНІ НАПРЯМИ МІСТОБУДІВНОГО РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ М. ЧЕРНІВЦІ

Під час дослідження історії формування інноваційних об'єктів м. Чернівці в повоєнний період було виявлено тенденцію до зростання населення та кількості підприємств, особливо промислових. Після проголошення незалежності, в містах України, зокрема в Чернівцях, спостерігався занепад великих промислових підприємств, що відбилося на економіці країни. Серед невідкладних завдань держави – створення належних умов розвитку інноваційної інфраструктури, зокрема, інноваційного осередку в м. Чернівці, який буде слугувати певним «хабом» креативної економіки країни.

Серед головних потенціальних сфер розвитку м. Чернівці: ІТ-сфера, сфера науково-дослідних інститутів та промисловість. Аналіз Інтегрованої концепції розвитку міста Чернівці до 2030 дозволив вибрати територію, сприятливу для розміщення інноваційного осередку. Вона знаходиться між р. Прут та історичним центром міста. Перспективи розвитку інноваційної інфраструктури м. Чернівці полягають у створенні інноваційного середовища на базі науково-дослідних інститутів, ІТ-компаній, бізнес-центрів, установ фінансування та формування стратегії подальшого розвитку технологій, житлових осередків та зон відпочинку для мешканців інноваційної зони. Інноваційний осередок слугуватиме для містян місцем праці, проживання, відпочинку, освіти та науки. Завдяки цьому, м. Чернівці стануть зразком зі створення якісних та інноваційних умов для розвитку потенціалу України.

УДК 711.42:504

*Е.В. Гантар,
студентка кафедри містобудування КНУБА*

МЕРЕЖЕВІ ЕКОПОСЕЛЕННЯ ТА МЕТОДИ ЇХ ЛАНДШАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Безумовно, проживання у місті надає людині певний комфорт. Але зазвичай він створюється за рахунок зменшення площі зелених насаджень, перевитрат енергії та речовини, що призводить до деградації довкілля та погіршення здоров'я населення. Затим не дивно, що наприкінці ХХ-го століття по всьому світу почала формуватися глобальна мережа екопоселень – Global Ecovillage Network (GEN). Вочевидь, це реалізує ідею Е. Говарда «місто-сад» (1898-1902), яку було розроблено ним як «мережу». Сьогодні «GEN – мережу» створюють декілька типів поселень: екоміста, сільські екопоселення, пермакультурні місця, просвітницькі центри. Лідерами у цьому процесі є Австралія, США, Великобританія, Німеччина, Данія, Швеція, Японія, Корея, Китай, ОАЕ. В наш час в Україні стихійно складається «мережа екопоселень», в яких «ліжка з сіна, їжа з лопухів і щасливі люди». Утім, за словами В. Глазичева, екополісом має бути й наше сучасне місто, «але набагато більш пристосоване до світосприйняття, до психіки кожного з нас». Необхідність набуття досвіду планувального впорядкування процесу «стихійної екологізації» простору, зумовила опрацювання експериментального Екопоселення (локальної мережі) на

теренах колишнього Хрестовоздвиженського (Неплюєвського) Трудового Братства, яке існувало в селі Воздвиженське Ямпільського району Сумської області із 1889 по 1924 рік. Систематизація досвіду формування «GEN – мережі» дозволила запропонувати наступні методи ландшафтно-планувальної організації екопоселень: відновлення екологічного балансу та етно-екологічної пам'яті місця (об'єктів культурної спадщини); формування екофільних, енергоефективних та ресурсозберігаючих багатофункціональних житлових комплексів; розгалуження інноваційних агро-технологічних та просвітницьких центрів сталого розвитку.

УДК 712.3

Д.О. Гузік,

студент кафедри містобудування КНУБА

ТЕНДЕНЦІЇ ЛАНДШАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗОН У СУЧАСНИХ МІСТАХ

Світовий досвід розвитку високотехнологічних зон вказує на необхідність підвищення рівню їх інтеграції з ландшафтом. Вивчаються особливості ландшафтно-планувальної організації даних об'єктів в умовах прибережних територій на прикладі високотехнологічної зони «Бізнес-гавань» по вул. Пухівській у Деснянському районі м. Києва.

Об'єкти високотехнологічної зони пропонується розміщувати з урахуванням природних умов і особливостей території, враховуючи її екологічний та соціальний потенціал. Оскільки ділянка проектування є підтопленою, і знаходиться на березі озера, то пропонується комплекс заходів для вирішення цієї проблеми. На планувальному рівні – це використання земляних насипів та мегаструктур, піднятих над поверхнею землі. Також доцільне використання концепції «губчатого міста», що дозволить збирати зайву воду, і зберігати її у відкритих і закритих резервуарах. Болотяні сади, розташовані по всій території, можуть відігравати роль відкритих резервуарів, і позитивно впливатимуть на екологію ділянки проектування та оточуючих територій. Створення нового типу високотехнологічних об'єктів має позитивно вплинути на розвиток даної галузі.

МОДЕРНІЗАЦІЯ МІСЬКИХ РАЙОНІВ МАЛОПОВЕРХОВОЇ ЖИТЛОВОЇ ЗАБУДОВИ 1930-40-Х РОКІВ (НА ПРИКЛАДІ РАЙОНУ ДВРЗ У М. КИЄВІ)

Згідно рішень генерального плану Києва – 32,6 % житлового будівництва передбачається на територіях, що підлягають реконструкції. До таких відноситься і район ДВРЗ 1930-40-х років забудови, де питання реконструкції існуючих житлових будинків з метою приведення їх у відповідність до сучасних вимог (перепланування, капремонт, надбудова, добудова, утеплення стін, заміна внутрішнього інженерного обладнання, зміна функціонального призначення), стає нагальним. Часто, історично складається так, що ці території перетворюються в окрему містобудівну одиницю – містечко у великому місті. Однією з тенденцій розвитку світових столиць є виявлення таких соціомістечок, комплексна їх реновація та модернізація. Ці райони є буферною зоною (де чітко регламентується характер нового будівництва, його поверховість та стилістика) між територією історичного ареалу та сучасним міським середовищем. Як приклад – житловий район «Хуфайзен», будинки у Лейнефельде (Німеччина), проект реновації кварталів 32, 33, 34, 35 на просп. Вернадського (Москва), реконструкція кварталів у Лорьян та району Конфлюанс (Хафенсіті) у Ліоні (Франція), досвід яких можна застосувати до району ДВРЗ у Києві.

ЛАНДШАФТНА ОРГАНІЗАЦІЯ ГРОМАДСЬКИХ ПРОСТОРІВ

Території відкритих міських громадських просторів (ВМГП) на даний час використовуються не ефективно, не мають відповідну оснащеність засобами благоустрою, засоби озеленення не відповідають сучасним вимогам. Сьогодні актуальним питання є роль загальнодоступних ВМГП в організації соціального життя міста. Вивчення засобів організації ВМГП, їх сприйняття й використання городянами,

дозволяє розкрити характер середовища та функції, що відбуваються на їх території.

Створюючи відкритий громадський простір важливо враховувати не тільки функціональну складову, а й сформувати естетично привабливе соціально-культурне середовище перебування та комунікації населення. Використовуючи засоби ландшафтної організації можна істотно поліпшити стан середовища ВМГП. Ландшафтна організація будь-якого ВМГП полягає у комплексі містобудівних, ландшафтно-планувальних, інженерних й агротехнічних заходів, створюючи сприятливі санітарно-гігієнічні умови, збагачуючи естетичну привабливість урбанізованого середовища, його комфортність, ергономічність, інклюзивність та екологічність.

Ландшафтний підхід до створення сприятливого середовища ВМГП спрямований на підвищення якості життєдіяльності міського населення, дозволяє покращити стан міської території та задовольнити громадян усіх вікових категорій та різних фізичних можливостей.

УДК 711.16

*А. А. Каранетян,
студентка кафедри містобудування КНУБА*

ОРГАНІЗАЦІЯ ВІДКРИТОГО ГРОМАДСЬКОГО ПРОСТОРУ ТРАНСПОРТНО-ПЛАНУВАЛЬНОГО ВУЗЛА

Проблема відсутності комфортних відкритих громадських просторів (ВГП) на ділянках транспортно-планувальних вузлів, особливо біля станцій метрополітену, призводить до зниження загальної якості середовища міста. У зв'язку з прагненням суспільства до створення належних умов для життєдіяльності та соціалізації ВГП питання проектування, реновації та ландшафтної організації цих просторів є актуальним протягом багатьох років.

Загальні питання, що стосуються міських просторів та вузько направлені теми такі як: класифікація просторів, організація просторів для населення з обмеженими фізичними можливостями, прийоми застосування освітлення, вплив масштабів простору на емоційний стан людини розглянуті у роботах К. Лінча, Я. Гейла. М. А. Вотінова, О. А. Кліща, Н. Ю. Войко, Г. С. Шостак, Г. О. Осиченко, В. Т. Шимко, О. Ю. Добровольської.

Прикладом ландшафтної організації ВГП транспортного вузла можуть бути пропозиції щодо території біля станції метро «Кловська». Основною метою цих пропозицій є створення комфортного ВГП для мешканців міста. Проектом передбачено реорганізацію транспортного та пішохідного руху та функціональне наповнення цього простору відповідними функціональними зонами: меморіальна, конгрегація для різних вікових та соціальних груп населення, пішохідний транзит, відпочинок, натхнення, сміттєвидалення. Ландшафтна організація простору передбачає використання прийомів геопластики, застосування різних видів мощення та прийомів освітлення та створює комфортні умови для користувачів цього простору.

УДК 712.01

*А. І. Ковтонюк,
студентка кафедри містобудування КНУБА*

АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ САКРАЛЬНОГО ПРОСТОРУ В М. ДОНЕЦЬКУ

Релігійні та духовні цінності завжди відігравали важливу роль у культурно-освітньому житті українського суспільства. Сьогодні питання відродження духовності суспільства – це важливий аспект розвитку нашої держави. У зв'язку з цим досить актуальним є питання відродження втрачених та проектування нових сакральних об'єктів.

Нами пропонується створити сакральний парк, де відбуватиметься спільна діяльність різних категорій населення: духовні реколекції, просвітництво, міжособистісне спілкування, духовне очищення та культурне збагачення, медитації, толоки. Об'єкт проектується в центральній частині міста Донецьк, на занедбаній території. Головна художня концепція проектованого простору полягає в поєднанні духовних цінностей різних культур. За концептуальну основу утворення сакрального простору було взято найбільш універсальний символ духовної культури – Дерево життя.

У проектованому об'єкті воно символізуватиме життєвий шлях людини. Буде створений простір, який символізуватиме вільний вибір людиною своєї долі: можна жити своїм розумом та йти окремим шляхом, а можна підлаштовуватися під усталені в певному суспільстві духовно-культурні традиції. Різні світоглядні об'єкти планується з'єднати головною

пішохідною алеєю. Усі відвідувачі зможуть знайти місце та заняття для себе, провести вільний час з користю та надихнутися оточенням.

Сакральний простір дозволить розширити світогляд відпочиваючих та познайомитися з духовними цінностями інших світоглядних груп населення.

УДК 711.04

*М.В. Комендант,
студентка кафедри містобудування КНУБА*

ПРОБЛЕМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МІСЬКИХ ПІШОХІДНО ПРОГУЛЯНКОВИХ ПРОСТОРІВ

*«Зручніший міський простір – більше життя.
Кращі умови для життя в місті – жвавіше місто»
(Йен Гейл «Міста для людей»)*

Перебуваючи на порозі 3 десятиліття XXI століття, найкраща економічна стратегія, яку може мати місто, це стати місцем, де люди хочуть бути і звідки не буде з'являтися постійне нав'язливе бажання виїхати на вихідні. Вулиці є одним з найбільш цінних ресурсів міста. Історія прогресивних міст, таких як наприклад Нью-Йорк або Копенгаген, за минулі роки вчить нас, що цей цінний ресурс можна вдосконалювати. Вулиці можна поліпшити швидко і мало витратно, та ще й негайно отримати вигоду. Просто потрібно поглянути на вулиці під іншим кутом.

Серед сучасних містобудівників визнання отримало створення сприятливих для пішоходів міських зон і вулиць, що дозволяють щоденне пересування, наприклад, в магазин чи парк, здійснювати пішки. Поняття «walkability» – зручності ходьби з'явилося як мірило чи навіть еталон структури міської структури сучасності. Місто сприятливе для ходьби – це місце, де місцевим жителям доступні відразу чотири речі: реальна причина для прогулянки пішки; безпечність і комфортність під час руху містом; нарешті, прогулянка повинна бути цікавою.

Раціоналізація і актуалізація використання міського простору, реадаптація пішохідних територій сприятиме інтеграції та осучасненню існуючих міст України.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВЕТЛАНД-ПАРКІВ В УКРАЇНІ

У перекладі з англійської «wetland» означає водно-болотні угіддя. Це – природно або штучно створені території, які повністю або частково покриті тонким шаром води, оскільки тут «вода зустрічається із землею». Світова спільнота, визнаючи взаємозалежність Людини й Природи, та «беручи до уваги суттєві екологічні функції водно-болотних угідь як регуляторів водного режиму та як таких, що підтримують існування характерної флори й фауни, особливо водоплавних птахів» (Рамсарська конвенція, 1971), прикладає певних зусиль щодо їх збереження. Одним із «інноваційних засобів» досягнення цієї мети, є створення ветланд-парків. Перший ветланд-парк в Україні був створений у складі Національного природного парку «Куяльницький» (Одеса, 2014). Й з того часу цей «засіб» майже не застосовувався. Для того щоб перетворити, як правило, занедбані ділянки ветландів в парки, потрібно зробити ряд заходів: рекультивацію, якщо цього потребує обрана ділянка; розчищення території від хащей та заростей; прокладення надземних доріжок та містків (для максимального збереження існуючого ландшафту); створення місць для відпочинку людей на воді, тощо. Україна має велику кількість водойм, котрі потребують опорядження та відновлення. Тому парки даного типу мають унікальні перспективи для розвитку. Формування таких парків є важливим для збалансованого розвитку міст, оскільки вони сприятимуть урізноманітненню міських краєвидів, створенню унікальних ландшафтно-рекреаційних зон, зменшенню впливу повеней, зволоженню повітря та зниженню температури влітку. Відтак, ветланд-парки, при їх достатній організації, можуть виконувати природоохоронні, екоосвітні, рекреаційні, інженерно-технічні та санітарно-гігієнічні функції.

ПРОГРЕСИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ЖИТЛОВОЇ ЗАБУДОВИ В МАЛИХ МІСТАХ

Застосування прогресивних тенденцій в архітектурно-планувальній організації індивідуальної житлової забудови в малих містах є дуже важливою проблемою сьогодення. При архітектурно-планувальній організації середовища проживання людини ми повинні піклуватися про безліч соціальних, етичних, вікових та психічних особливостей осіб, які сприймають оточення і діють у ньому.

Проектування індивідуальної житлової забудови в малому місті можна звести до наступних напрямів:

- Екологічність забудови – поєднання будівництва з краєвидом, з природою. Архітектура повинна гармонічно вписуватись в ландшафт, не шкодити навколишньому середовищу і використовувати будівельні матеріали згідно з місцевими умовами та обставинами.
- Використання нових технологій, наприклад, розумні фасади. Сьогодні екстер'єри будівель мають не лише декоративну, але й цілком утилітарну функцію: вони очищають повітря від смогу та чадного газу, а також виробляють зелену енергію. Новітні технології – це освітлення, що реагує на рухи; паркінг, який сповіщає водія про наявність вільних місць, система контролю температури та вологості в приміщеннях.
- Використання громадського транспорту замість приватних автомобілів є очікуваним компонентом малого міста. Він займає менше площі, адже перевозить групи людей. Як наслідок – можна скоротити місця для паркування, які займають багато міської площі.

В результаті здійснення цих пунктів можна отримати комфортне мале місто із компактною забудовою, мінімальною потребою в приватних автомобілях, архітектурою, яка повністю вписується в місцеву екосистему та використанням нових технологій.

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ МЕРЕЖІ ПУНКТІВ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ БЕЗПРИТУЛЬНИХ

Проблема полягає у відсутності належних закладів соціальної допомоги мешканцям, що опинилися на вулиці. Ця проблема особливо загострилася під час воєнних дій на сході України. Оскільки бездомність обумовлена сукупністю різних середовищних і особистісних факторів, вона вимагає комплексного підходу.

На основі аналізу наукових робіт Л. С. Соловій – «Особливості формування спеціальних типів житла для бездомних», «Соціально-демографічна характеристика контингенту потенційних споживачів житла для бездомних», І. П. Гнеся – «Формування архітектурно-типологічної структури сучасного міського житла в Україні» та Л. О. Кожури – «Адміністративно-правовий захист бездомних осіб і безпритульних дітей» зроблено висновок, що проблема є актуальною і вимагає невідкладних сучасних методів її вирішення.

Дослідження спрямоване на вивчення проблеми бездомності, виявлення факторів, що її обумовлюють і причин, що перешкоджають її вирішенню. На основі отриманих результатів планується розробити ефективну технологію профілактики бездомності та обґрунтувати концепцію створення мережі пунктів соціальної, психологічної, юридичної і медичної підтримки людей, які перебувають у важкій життєвій ситуації. Завдяки ним ми зможемо вирішити проблему бідності та безпритульності певного прошарку населення, зменшити рівень злочинності на вулицях та поліпшити економічний стан міста і держави в цілому.

СУЧАСНИЙ ДОСВІД РЕКОНСТРУКЦІЇ ПРИБЕРЕЖНИХ ТЕРИТОРІЙ МІСТ

Світовий досвід розвитку прибережних територій міст говорить нам про необхідність вирішення проблем, пов'язаних з пошуку новітніх

підходів та методів архітектурно-планувального вирішення прибережних територій. Господарське освоєння територій людиною, майже завжди, пов'язане з узбережжям морів чи річок.

Серед методів реконструкції, які використовуються у світовій практиці містобудування щодо перетворення прибережних промислових територій, слід виділити: максимальне збереження індустриального ландшафту; часткове збереження індустриального ландшафту; локальне збереження окремих об'єктів; повне їх знесення чи перепрофілювання.

Реконструкція прибережних промислових зон має відбуватись за наступними принципами: балансу з природою, використання доцільних технологій, соціальної взаємодії, ефективності використання територій.

УДК 711.558+712.25

*М.О. Михіденко,
студентка кафедри містобудування КНУБА*

ПСИХО-ЕМОЦІЙНИЙ ВПЛИВ ГРОМАДСЬКОГО ПРОСТОРУ НА ЖИТЕЛІВ МІСТА

Відкритий громадський простір (ВГП) – це місце зустрічі й спілкування людей, де реалізуються комунікаційна, соціальна та економічна взаємодії городян, незалежно від їх бажання. Якість життя в місті залежить від якості міського середовища. Стан ВГП, як складової міського середовища впливає життєдіяльність мешканців. Площа – один із типів ВГП за радянських часів була місцем проведення демонстрацій і парадів. Її планування характеризувалось величезними розмірами, чіткими осями, монументальністю, величчю оточуючих споруд, що відбивало велич і могутність влади. Після розпаду радянського режиму, настає час домінування бізнес структур. реновації площ в цей період приділялось недостатньо уваги. Як наслідок, стан їх не відповідає сучасним вимогам, що відбивається на психоемоційному стані людей. Це можна побачити на прикладі головної площі м. Славутич, яка наявно показує існуючий конфлікт між мешканцями міста та туристами. Мешканець бажає організацію комфортного середовища, а турист бачить в цьому просторі щось пост апокаліптичне від трагедії. Вирішення конфліктних ситуацій та створення середовища, яке б задовольняло усіх користувачів є головною метою формування ВГП. Запропонована проектом ландшафтна організація цієї площі передбачає: включення різних функцій, що враховують потреби

різноманітних груп населення, широкий асортимент інженерно-технічних елементів та заходів, а також створення екологічного середовища за допомогою зелених насаджень. Туристичну зацікавленість планується задовольнити включенням в планувальну структуру центру мультифункціонального майданчику, що являє собою ядро атома та є символом міста енергії та трагедії часів ЧАЕС.

УДК 711.168–438

*М.О. Михіденко,
студентка кафедри містобудування КНУБА*

ШЛЯХИ ВІДНОВЛЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ С. ПІРНОВО

«Ти важливий не тому, що ти багатий, а тому що ти людина. Якщо ставитися до людей по-особливому, вони і самі почнуть так себе поводити. Так формується абсолютно нове суспільство. І кожна деталь в місті повинна відображати значимість людини. Кожна!»

Чарльз Монтгомері

1925 р. Пірново офіційно отримало статус поселення. Його мешканцями були політично не бажані громадські та політичні активісти, художники, інтелігенція, колишні дворяни. Зусиллями мешканців та за підтримки радянської влади в с. Пірново побудували аеродром, річковий порт, масло-молочний завод, школу, дитячий садок, кілька кінотеатрів (включаючи літні кінотеатри), численні кафе, будинок культури, ринок, стадіон, кілька баз відпочинку, продуктовий магазин, пекарню, птахофабрику, фабрику лимонадів, магазин телевізійних служб, лісове господарство, мисливський заклад, пошту, автовокзал, відділ руху, військовий комісаріат, Пірнівський орнітологічний заказник.

У 90-х почався період повного занепаду та руйнування інфраструктури. Орнітологічний заповідник було знищено. Бази відпочинку розпущені. Туризм припинився. Відбулася масова імміграція місцевих жителів до США, Ізраїлю, Німеччини тощо.

Першочергові заходи з відновлення сталого розвитку сільських територій: економічні – збільшення доходів мешканців, забезпечення їх зайнятості; соціальні – покращення умов життя, відновлення та розвиток соціальної інфраструктури; екологічні – раціональне використання

природних ресурсів; інституціональні – розвиток юридичних, фінансових, організаційних та інших інститутів.

Реалізація окреслених заходів сприятиме відновленню колишньої слави с. Пірново як привабливого житлового осередка і туристичного магніту в передмісті Києва.

УДК 72.01

*А. А. Місюра,
студентка кафедри містобудування КНУБА*

СУЧАСНІ ПРИЙОМИ ЛАНДШАФТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВІДКРИТИХ ГРОМАДСЬКИХ ПРОСТОРІВ МАЛИХ МІСТ

Сьогодні відкриті громадські простори (ВГП) у малих містах України перебувають у занедбаному стані і відштовхують від себе населення. Аналіз світового досвіду показав, що комунікація населення та використання міських благ поза межами помешкання значною мірою відбувається саме у ВГП. Тому питання ландшафтної організації ВГП, з використанням нових тенденцій та підходів актуально для міст України.

За аналізом світового досвіду виділено основні сучасні прийоми створення комфортного середовища ВГП міст, до них відносяться:

- функціональне насичення ВГП та створення відповідних функціональних зон: конгрегації для різних вікових та соціальних груп населення, муніципальних та громадських культурно-масових заходів, креативної творчості, відпочинку, паркування, пішохідного транзиту тощо;
- використання широкого асортименту архітектурно-художніх та інженерно-технічних елементів та заходів при формуванні предметно-просторового середовища: творів монументально-декоративного мистецтва, елементів міського устаткування та інженерно-технічного оснащення, МАФ та декоративного покриття;
- функціональне та декоративне озеленення відповідно до функціонального зонування території.

При розробці проекту ландшафтної організації території ВГП необхідно також враховувати можливість оформлення оточуючих фасадів та прилеглих територій.

Таким чином ландшафтна організація ВГП має стати важливою складовою оновлення та створення комфортного середовища малих міст.

ПРОПОЗИЦІЇ З РЕОРГАНІЗАЦІЇ ЦЕНТРАЛЬНОГО ПЛЯЖУ М. МАРІУПОЛІ

Вітчизняний досвід розвитку прибережних територій середніх міст говорить нам про необхідність вирішення проблем, пов'язаних з забрудненням території та організацією нових туристично-рекреаційних об'єктів. За кордоном вже впроваджено багато достойних проектів реорганізації прибережних зон. До найвиразніших прикладів можна віднести: м. Гамбург, Німеччина, (максимальне збереження топографії місця); м. Анталія, Коньялти (привертання уваги до історичних і культурних зон на узбережжі), м. Ріо-де-Жанейро, Копакабана, Бразилія, (перетворення всього берега в загальнодоступну впорядковану територію).

Нами запропоновано створити на місці центрального пляжу міста Маріуполь повноцінну набережну, в облаштуванні якої будуть використані новітні технології. Нові елементи благоустрою підкреслять існуюче оточення та сформують тісний зв'язок людини та природи.

Реорганізація цієї території сприятиме безпечному відпочинку, комунікації та соціалізації громадян, зростанню економіки міста за рахунок влаштування туристичних зон, покращенню екологічної ситуації. Перебування у цьому просторі стане таким же комфортним як і знаходження на власній земельній ділянці. Ці заходи допоможуть покращити умови життя мешканців та вивести на інший рівень задоволення їх потреб.

ПРИЙОМИ РЕОРГАНІЗАЦІЇ ГРОМАДСЬКИХ ПРОСТОРІВ У ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЗОНІ М. ПЕРВОМАЙСЬК

У спадок від минулого більшість міст колишнього радянського союзу отримали безлюдні площі, відсутність комфортних громадських просторів, пішохідних шляхів для прогулянок. Місто Первомайськ не є виключенням, воно також як і велика кількість міст України сьогодні

зіткнулось з проблемою деградуєчого міського центру та практичною відсутністю функціонально розвинених і архітектурно осмислених публічних та рекреаційних зон. Тому виникає потреба в створенні соціально-орієнтованих, безпечних і комфортних для людей цікавих громадських просторів.

Стара концепція розвитку загальноміського центру полягала в створенні окремих просторів для конкретного використання. Сьогодні ми орієнтуємося на змішування функцій та інтеграцію простору в якому вирує життя. Концепція полягає в тому, щоб реорганізувати порожні та транзитні зони наповнивши їх традиційними, новими та іноді несподіваними функціями. Головним принципом mixed-use для центру міста є комбінація житла, офісів, адміністративних сервісів і місць для активності. Це досягається застосуванням таких прийомів, як: активні ніжні рівні, які зручні і привабливі для пішоходів; впровадження функцій, що дозволяють цілодобове та всесезонне використання простору; створення магнітів для різних груп користувачів; активне використання засобів дизайну для виділення позитивного простору.

Таким чином комерційні, житлові і навіть індустріальні простори змішуються, а інколи і накладаються один на одного, створюючи комфортне середовище, що дозволяє людям жити, працювати і проводити дозвілля, не витрачаючи час і ресурси на дорогу і транспорт.

УДК 711.4

*Ю. В. Ткаченко,
студентка кафедри містобудування КНУБА*

НАПРЯМКИ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА СІЛЬСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ

Проблема занепаду сільських поселень спостерігається у країнах усього світу, про це свідчать роботи як вітчизняних так і іноземних науковців, а також проекти ревіталізації, спрямовані на розвиток сільських поселень. На основі проведеного аналізу наукових досліджень сформовано основні групи проблем, характерні для сільських поселень. Серед них: соціально-економічні та демографічні, архітектурно-містобудівні, а також культурно-історичні та екологічні проблеми.

Аналіз практичного досвіду дозволив виділити основні напрямки ревіталізації сільських поселень: туристичний (спрямований на розвиток

індустрії та інфраструктури туризму), екологічний (формування «зеленого каркасу» селища та благоустрій ландшафтних територій), соціальний (формування мережі публічних просторів та закладів для спілкування і відпочинку населення), господарсько-виробничий (організація роботи підприємств сільськогосподарської та промислової галузі, а також відновлення мережі інженерного та побутового обслуговування населення) та культурно-історичний (формування єдиного культурно-історичного середовища, яке б дало жителям можливість особистого розвитку).

Таким чином, на основі проведеного дослідження було сформовано загальні теоретичні засади ревіталізації селищ, які потребують подальшого опрацювання з метою виділення основних методів ревіталізації архітектурного середовища сільських поселень.

УДК 711.16

Лі Тяньє,

студент кафедри містобудування КНУБА

ОСОБЛИВОСТІ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ КУЛЬТУРНО ПІЗНАВАЛЬНИХ ПАРКІВ

Стрімкий розвиток міст Китаю призвів до їх «гомогенізації» на базі нової ландшафтної моделі, яка зберігає історію та культуру міста та має позитивний вплив на його розвиток. Будівництво великої кількості міських парків створює комфортні умови проживання городян. Однак швидке будівництво та непродуманий дизайн створюють деякі проблеми, пов'язані з нехтуванням повсякденних потреб людей. Багато експертів та науковців вважають, що спеціалізовані парки Китаю втратили своє суттєве значення та яскравий образ. Уніфіковані міські парки не дають можливість відчути туристам їх ідентичність та художню образність.

Спеціалізовані парки доповнюють мережу загальноміських парків та відіграють велику роль у зменшенні забруднення міст, покращенні екологічного стану міського середовища, захисті міських ресурсів, забезпеченні місць для дозвілля тощо, але вони також відіграють роль у відображенні особливостей міста, пов'язаних з його історією та культурою.

Аналіз спеціалізованих парків Китаю виявив, велику кількість парків культурно-пізнавального типу, в основі яких закладені різні дизайнерські концепції. Такі парки розташовуються переважно в мегаполісах та великих

містах та ідейно спрямовані як на оточуючий світ, так і на внутрішній світ людини. До першої групи відносяться науково-пізнавальні, історико-культурні, міфологічні, натуралістичні парки. До другої – філософські, емоційні, псевдонаукові (окультні) тощо.

Таким чином, різноманітна палітра культурно-пізнавальних парків Китаю дає можливість задовольнити цілий ряд духовних потреб людини.

УДК 711.4

В.В. Фецак,

студент кафедри містобудування КНУБА

АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНИЙ РОЗВИТОК МАЛОГО МІСТА ПІДГАЙЦІ

Розвиток малих міст – це виклик для нашої країни, адже велика кількість українців проживає в малих містах та селах. Їх населення займається переважно виробництвом сільськогосподарської продукції. Основною проблемою занепаду малих міст є нестача робочих місць та небажання молоді залишатися в рідному місті.

Реалізація концепції еко-міста, створення вітрових електростанцій та єдиної системи сонячних батарей (встановлення на дахах будинків), раціональне використання занедбаних територій, відновлення цегельного заводу (на основі нових технологій) забезпечить самодостатність міста та сформує комфортне середовище. Інший перспективний напрям ревіталізації поселення – відновлення зруйнованого Підгаєцького замку, з метою створення на його основі громадського простору, долини інноваційних технологій та науково-просвітницького центру міста. Новий етап розвитку районного центру забезпечить подальші зміни його економічної і соціальної структури.

УДК 711.582

Д.О. Шкуруній,

студентка кафедри містобудування КНУБА

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЛАНДШАФТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ МІСЬКИХ ПІШОХІДНИХ ШЛЯХІВ

Ідеї формування альтернативної мережі міських пішохідних шляхів отримали останнім часом широкий розвиток в багатьох країнах. Потреба в

них була викликана наростаючим конфліктом між транспортом і пішоходами. Безперервна система озелених пішохідних просторів міста («greenways» – «зелених маршрутів») не лише задовольняє рекреаційні потреби населення, але й забезпечує необхідний санітарно-гігієнічний стан міського середовища. Одним з гарних прикладів такого підходу є зелений маршрут Qian'an Sanlihe Greenway в Цяньань, Китай, який був створений на місці колишнього смітника і виходу стічних вод. Пішохідні і велосипедні доріжки для відпочинку та щоденного використання втілюють місцеві національні традиції. Шлях розбитий на верхній, середній і нижній рівні. Верхній проходить через місто і об'єднує пішохідні та велосипедні доріжки. Середній рівень проходить крізь сильно забруднені в минулому місця і активно використовується населенням, особливо школярами. Нижній рівень розташований в менш забрудненій зоні і це – сама зелена частина з прибережними зонами, з зеленими островами, джерелами і доріжками, які їх з'єднують.

Створення комплексної мережі зелених маршрутів дозволить мешканцям використовувати для пересування містом безпечні та екологічні шляхи замість тротуарів міських вулиць, сприятиме покращенню естетичного вигляду міжмагістральних територій та вирішенню екологічних проблем сучасних міст.

УДК 711.4:004.021:004.051

В.С. Вольгушина,

студентка кафедри дизайну архітектурного середовища КНУБА

ПЕРЕВАГИ ПАРАМЕТРИЗАЦІЇ МІСТОБУДІВНОГО ПРОЕКТУВАННЯ

Розвиток сучасних інформаційних технологій створює можливості і передумови для пошуку принципово нових підходів до організації містобудівного простору. Вимоги нового часу відображають спробу перевести архітектуру з площини суб'єктивних уявлень проектувальника в раціональну площину об'єктивних рішень і завдань.

Одним з напрямків сучасної архітектурної практики, що активно розвивається є параметризм, що представляється в теоретичних працях Патрика Шумахера, Грега Лінна та Тоні Котніка.

Мета параметричного урбанізму в повній інтеграції міського середовища, від розподілу щільності до просторової морфології.

Конструктор в разі параметричного проектування створює математичну модель об'єктів з параметрами, при зміні яких відбуваються зміни конфігурації деталі, взаємні переміщення деталей в збірці, при цьому вивчаються і оцінюються взаємини між собою технологій, матеріалів, різних фактур і текстур. Ці установки впливають на поведінку кожного елемента моделі і його взаємозв'язок з іншими елементами. Сам процес і результат досягається за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення (Revit Architecture , Rhinoceros ,Grasshopper). Таке програмне забезпечення дозволяє нам майже автоматизувати передпроектний аналіз , проробити більшу площу території, змоделювати більшу кількість варіантів сценарію розвитку міста та легко адаптувати спроектоване середовище під змінені параметри.

Процес параметричного проектування має величезний потенціал для економії часу і грошей, завдяки його здатності автоматизувати зміни в моделі проекту і в робочій документації. Можна сказати, що витрати часу, який йде на освоєння території традиційними методами та методами параметричної генерації, непорівнянні.

УДК 711.168

*В.М. Марценішина,
студентка кафедри теорії архітектури КНУБА*

НАПРЯМКИ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВИХ ТЕРИТОРІЙ МІСТА КИЄВА

Генеральним планом м. Києва на період до 2020 року, затвердженим у 2002 р., визначено напрямки розвитку промислових зон міста: промзони, які розвиваються зі збереженням функції, і промзони, які змінюють свій функціональний напрямок. Ця концепція розвитку міста зберігається і в проекті нового генерального плану. З метою реабілітації природного комплексу передбачається винесення промислових підприємств за межі прибережних захисних смуг р. Дніпро та інших об'єктів водного фонду міста. Ревіталізація може проводитись зі зміною функції під багатофункціональну громадську зону, житлову, зону зелених насаджень загального користування.

До таких промислових зон, які потрапляють в межі прибережних захисних смуг і, за генеральним планом міста, змінюють свій функціональний напрямок, відносяться:

- промрайон «Теличка». Ще з 2003 року існує концепція створення на місці Телички так званого «Київ-Сіті» з урядовим і діловим кварталом, що дозволить дещо звільнити території в центрі міста;
- промзона «Корчувате». Концепція реновації території передбачає забудову двох мікрорайонів з житловою і громадською забудовою;
- промзона «Позняки». На місці колишніх підприємств і заводів з'явиться новий житловий мікрорайон;
- Подільсько-Куренівський промрайон. Південна та центральна частини промислового району підлягають поліфункціональній житлово-громадській забудові.

Ревіталізація промислових територій під нові багатофункціональні комплекси має враховувати органічне включення в сельбищні райони і розміщення забудови без порушень санітарно-гігієнічних нормативів.

УДК 72.02

А.В. Мережко,

студентка кафедри архітектури НАУ

Ю.О. Дорошенко,

доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри архітектури НАУ

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АПАРАТ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ РЕКОНСТРУКЦІ ЗАСТАРІЛОГО ЖИТЛОВОГО ФОНДУ

Нині в Україні помітно зріс інтерес до збереження, відновлення, підвищення комфортності та осучаснення наявного житлового фонду. Вивчення цієї проблеми потребує з'ясування відповідного поняттєво-термінологічного апарату. На сьогоднішній день накопичено значний теоретичний матеріал та практичний досвід щодо реконструкції застарілого житлового фонду, проте має місце різна інтерпретація використовуваних термінів. На певне розв'язання цієї суперечності й спрямовано наше пошуково-аналітичне дослідження.

ДБН В.3.2-2-2009 «Житлові будинки. Реконструкція та капітальний ремонт» та Закон України "Про комплексну реконструкцію кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду" подають ідентичні визначення поняття: «реконструкція житлового будинку – перебудова житлового будинку з метою поліпшення умов проживання, експлуатації, зміни кількості житлових квартир, загальної і житлової площі тощо у зв'язку зі зміною геометричних розмірів, функціонального призначення,

заміною окремих конструкцій, їх елементів, основних техніко-економічних показників». Нині під час реконструкції також надається дозвіл на перенесення несучих стін.

За джерельною базою серед інших розглянуто розуміння таких базових термінів: житловий фонд; застарілий житловий фонд; ремонт – поточний і капітальний; відновлення ресурсу будинку; поліпшення експлуатаційних показників будинку; комплексна реконструкція кварталів; нежитлове приміщення; прибудова; надбудова; прибудинкова територія.

Загалом, термінологічний апарат щодо реконструкції та капітального ремонту застарілого житлового фонду міститься у працях таких вчених: Асаул А.Н., Вольфсон В.Л., Поляков Е.В., Попова Н.А., Шепелєв М.С. та ін. Результати дослідження будуть представлені у доповіді.

УДК 711.4

А.О. Монастирецька,

студентка кафедри інформаційних технологій в архітектурі КНУБА

МЕТОДИ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ СТУДЕНТСЬКОГО ЖИТЛА У М. КИЄВІ

За даними Державної служби статистики України кількість студентів вищих навчальних закладів в Києві станом на 2018/2019 навчальний рік зросла до 343 тис. осіб. Таким чином виникає потреба у формуванні сучасного студентського житла, що відповідатиме новим потребам споживачів.

Нове студентське житло має слідувати таким принципам: комфорту (організація особистого простору для кожного); сталості в архітектурі, що змінюється у зв'язку з новими потребами студентів та відкритості в комунікації. Такого результату можна досягти шляхом соціологічного опитування безпосередньо жителів студентських гуртожитків. Нові часи потребують нових методів дослідження. Тому під час формування анкети слід задіяти Інтернет-ресурси та он-лайн платформи, що дадуть змогу респондентам мати доступ до неї в час будь-який час. За результатами соціологічного дослідження формується нова типологія університетських кампусів та гуртожитків безпосередньо їх мешканцями. Також значно підвищується рівень соціальної активності, що скорочує дистанцію між архітектором та майбутніми споживачами.

В результаті соціологічного дослідження виявляються нові тенденції студентства, новий спосіб життя та вподобання. Нововиявлені аспекти призведуть до зміни парадигми, в результаті якої будуть задовольнятися потреби студентів в якості та кількості житла.

УДК 72.01

І.В. Осадчук,

студент кафедри архітектури НАУ

Ю.О. Дорошенко,

доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри архітектури НАУ

ТЕКТОНІКА І ТЕКТОНІЧНІСТЬ АРХІТЕКТУРНИХ ОБ'ЄКТІВ: СУТНІСНЕ РОЗУМІННЯ БАЗОВИХ ПОНЯТЬ

Проблемність розглядуваного питання полягає в потребі єдності розуміння, точного та повного визначення термінологічного апарату такого явища як "тектоніка" стосовно архітектури, оскільки вона є важливим засобом вираження єдності архітектурно-художнього образу та конструкції архітектурного об'єкту. Адже на цей час відомий широкий спектр трактування цього терміну залежно від контексту, що проявляється у багатьох публікаціях (К. Зігель, М. Я. Гінзбург, Ю. П. Волчек та А. К. Буров, А. В. Божнов, В. Кох, Ю. Г. Божко, А. В. Степанов).

Термін "тектоніка" запозичений з геології, де ним означається будова земної кори. У теорію архітектури це поняття як категорія було введено вперше на початку ХХ століття К. Беттіхером, який її визначав як узагальнену діяльність у галузі архітектури. Надалі розгляд зміни сутнісного розуміння цього поняття можна здійснити, виходячи з таких позицій: 1) відносно історичної періодизації; 2) відносно акцентування певних аспектів взаємодії окремих елементів тектоніки як системи (форми, конструкції та матеріалу); 3) як парних антитез "реальна" – "уявна".

Зокрема, за аналогією з тріадою Вітрувія можливий такий трикомпонентний розгляд сутності тектоніки в архітектурі: а) функціональність ("корисність"); б) конструктивність ("міцність"); в) естетичність ("краса"). Узагальнено вважатимемо, що тектонічність – це характеристична властивість архітектурного об'єкту, що проявляється у візуальній сталості форми, функціональній структурності та композиційній цілісності окремих частин.

Наукове видання

**МІСТОБУДУВАННЯ:
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ**

Тези доповідей
II науково-практичної конференції
16 квітня 2020 року
м. Київ